25960

P. R. PLUS

J E D N O S T A V N O S T

*
*
* *   * *
*
*

IMPRIMATUR: Nadbiskupski Duhovni Stol - Zagreb, dne 1. XII. 1956
Broj: 5986 - 1956

P. R. PLUS

J E D N O S T A V N O S T

1. Poglavlje

JEDNOSTAVNOST, KOJA NIJE KREPOST

Pisati o jednostavnosti nije stvar jednostavna. Riječ jednostavan ima veliko značenje. Razmotrimo nekoja.

x x x

Jednostavan čovjek.

Izraz "jednostavan čovjek" može označivati skromna čovjeka, bezazlena čovjeka, naivna čovjeka.

x x x

Skromnim ćemo ovdje nazvati nekoga, koji potječe iz priproste sredine i nema kulture, zapravo knjiške kulture, jer on može biti vrlo uman i uz prilično oporu vanjštinu. Riječ jednostavan označuje u tom slučaju više socijalni položaj nego značaj.

Ljudi visoka roda mogu često biti vrlo jednostavni pa prezirati nadutost i prenemaganje i svojevoljno se odricati svakog hvalisanja pravom ili umišljenom veličinom. Točan nam je primjer dao O. de Foucauld: kad je odjeven kao trgovac kravama, pokucao na vrata trapističkog samostana Naše Gospe Snijježne, ili u odijelu pustinjaka u svome samostanu u Tamanrassetu - on je ostao veliki gospodin. Koji traže blještavilo i zveckaju svojim naslovima ili svojim zlatom, ponajviše su skorojevići, "novo nadošli bogataši". Prava je veličina jednostavna, ne buči, ona nagonski provodi načelo: "budi nešto vrijedno, ali se ne ističi".

Obratno: skromni i priprosti mogu izgledati vrlo veliki dok ih oni zamršeni i čudni, koji se nazivlju sjajnima, preziru, dotle im čedno dostojanstvo lijepo odskače u njihovu krugu, gdje su oni kraljevi.

Barthou prolazeći Bearnom, da pripravi svoj izbor, sretne nekog seljaka natovarena sirom.

- Ja sam Barthou.

- Ja sam Cazassus - odvrati brđanin ne zaustavljajući svoj teški korak.

Jedan redovnik stojeći u redu kupaca pred blagajnom gradske podzemne željeznice opazi, da je zaboravio svoju novčarku. On to kaže putniku, koji je bio iza njega, da bi mu uzajmio potreban novac

- Ja sam propovjednik u katedrali Notre - Dame.

- Ja sam pregledač jaja na tržnici.

To je po shvaćanju toga dobrog čovjeka jednako vrijedilo.

x x x

Jednostavan čovjek - može u drugom redu značiti čovjeka bezazlena, čiji se razum nije potpuno razvio nego je ostao ispod prosječnosti. Tu može biti čitava ljestvica od gotovo potpune tupavosti pa do neke mile prostodušnosti,[1] koja je često bliza izrazitoj natprirodnosti, pa joj je tako učinak neočekivan i krasan, kao u ova dva primjera, što ih evo navodimo.

U početku reda od Pohođenja dovede neki čestiti seljak u "Galeriju", gdje je sv. Ivana Chantal upravo osnovala prvi samostan reda, svoju nećakinju, po svoj prilici zato, da je se riješi, jer mu se činila kratke pameti. On će se, navodno, povratiti po nju, no više ga ne vidješe. Klaudija Fardel ostade u samostanu. Radi njezine nevinosti i plemenite požrtvovnosti primiše je za kućne poslove i nazvaše sestrom Simplicijanom. Jedva je znala nešto čitati. Misleći poglavari da već dobro čita, dadoše joj neko djelo o Blaženoj Djevici, a ona u misli, da se iz poslušnosti mora služiti tom knjigom, začudo svlada i bude zanešena od ljubavi prema dragoj Gospi.

Jednoga dana nastane požar, i neka druga sestra na odredbu, da donese vode na mjesto gdje je gorjelo nemajući druge posude uze iz blagovaonice svoju šalicu, da pomogne onima, koji su gasili.[2]

Životopis sv.Franje Saleškoga pruža nam treći primjer "bezazlenosti", koja može potjecati ne od nedostatka inteligencije,već od neke stanovite nespretnosti, neke nesposobnosti izvući se iz neprilike. Biskup još nije imao privatne kapele, i jednog dana je trebalo da služi sv.Misu u katedrali, a nije bilo svećenika, koji bi mu asistirao. Pozovu nekog mladog svećenika, koji je bio zaređen tek prije dva mjeseca. Monsignor ga pozove na ručak. Michelet Favre ostane i na večeri. Jadnik nije znao kako bi se oprostio. I poslije dva, tri dana još je uvijek dolazio k stolu. Svetac riješi ovu nezgodnu situaciju milim načinom: predloži mladom svećeniku: "Gospodine Michelet, biste li htjeli biti ispovjednikom jednom biskupu?" Iza kratkog razmišljanja odgovori vrijedni svećenik: "O da, Monsignore, biskupu kao što ste Vi, - inače bih se bojao." I tako je velečasni Favre pod naslovom duhovnika ostao u kući Franje Saleškoga.[3]

x x x

"Jednostavan čovjek" može na trećem mjestu značiti čovjeka naivna, lakovjerna, koji se da lako prevariti, koga se može lako nasamariti - budalu.

Naivnost može dolaziti od godina. Neki otac navijesti sasvim maloj djevojčici, da će njezina mama naskoro dobiti djetešce. "Hajdemo brzo kazati mami", viknula je ona. Ili kako je rekao neki dječačić: "Ne čudim se što su ljudi otkrili zvijezde, nego kako su im pronašli imena!" A drugi je pitao: "Tata, kako to, da se more ne

razlije od tolikih rijeka, koje u njega utječu?" I dobio je odlučan odgovor: Budalice, zato što su u njemu spužve, koje svu vodu upijaju!"

Ova jednostavnost, zapravo naivnost dolazi često od slaba znanja i nedostatka kulture. Dva putnika upitaju nekog seljaka u Luchonu pokazujući toranj: "Jamačno je star, zar ne? Je li iz vremena Rimljana? "Oh, mnogo je stariji: - još iz Napoleonova doba."4/

Veliki Malesherbes, - prije nego se je javio kao branitelj Ljudevita XVI. pred Konventom - bio je dva puta ministar. Kako je bio pristaša štednje, nije krzmao da se usprkos propisima pojavi na dvoru u jednostavnom crnom činovničkom odijelu. To mu je skromnije bilo odijelo u običnom životu i kad nije bio u službenom poslu. Jednog jutra, kad je šetao predvorjem, upitaju ga dvije žene za ime i vlastitosti neke ljekovite biljke, što se nalazila u izlogu. Malesherbes, nekoć botanik - mislio je, da su ga prepoznale, te im odgovi posve točno. No kako su samo te dobre ženice mogle pogoditi, da on pozna botaniku? Kako su došle na misao, da je on činovnik i ministar - ujedno i velik poznavalac biljaka?

- Kako vam je palo na pamet, da se obratite na mene? upita on.

- Lijepa šala, ta zar vam se ne vidi na licu, da ste ljekarnik. Pa kako izgledate dobar čovjek, mislile smo, da se ne ćete kratiti da nam kažete ime ove biljke, kad vam je već zanimanje da ju poznajete!

x x x

Ima jedan oblik prividne naivnosti, koji je čista šala, to nipošto nije zabuna, nego bljesak duha, vrst šale. Svatko zna za ovu pametnu iz Palisse:

" Pouzdamo sredstvo, da se peć ne dimi, jest, da se u njoj ne loži." - Na jednom predavanju o alkoholizmu reče predavač, da pokaže, kako je želja za žestokim pićima neprirodna. "Stavite magarca pred vedricu alkohola i vedricu vode, što će izabrati?"

- Vodu.

- Zašto?

- Zato jer je magarac!

Netko se iz nezgodna pitanja izvukao prividno naivnim odgovorom: Kad bi u muzeju Louvre nastala vatra, kojih biste pet slika najprije spasili?

- Pet najbližih vratima!

Ili: "Zašto si igrao s novcem tvoga gazde? - Nisam lud, da igram sa svojim!"

Neki bogataš naruči kod Carpeauxa monumentalnu grupu inspirirajući se klasičnom pričom: div Polifem satire pastira Arisa pod nekom stijenom. Kipara nije privlačio taj predmet. Kad bi god bogataš došao, Carpeaux bi ga odbio. Da bi ga naveo, da se odrekne svoga nauma, načini nezgrapan model:

- Ah, došlo vam je nadahnuće?
- Evo!
- Kako! Ova bezlična gromada?
- Da, ovo je stijena.
- A osobe?
- Osobe?! Idite, molim vas -

Aris je smrvljen pod stijenom - ne možete ga vidjeti, a što se tiče diva, uviđate, da poslije takova čina nije tamo ostao!

Sve ovo nema zapravo ništa s krepošću jednostavnosti.5/

II. Poglavlje.

PRVO OBILJEŽJE KREPOSTI JEDNOSTAVNOSTI

Sv. je Vinko Paulski tumačio svojim svećenicima misionarima: "Dvije su vrste jednostavnosti. Jednu, čisto naravnu i benavu nalazimo kod stanovitih osoba bez pameti i razbora... Ta jednostavnost ništa ne vrijedi ili barem nije krepost." Postoji i druga, koja ima svojstvo, da od naših riječi i djela udalji svaku varku, lukavost i dvoličnost, i koja čini, da k Bogu (i bližnjemu) pristupamo ravno i otvoreno bez okolišanja".6/

Isključili smo jednostavnost, koja nije krepost. Sada nam je jasno odrediti, što je krepost jednostavnosti.

Ovaj izraz može imati dva značenja. Jedno općenito, apstraktno, teorijsko: to je potpuna otsutnost dvojakosti, sastavljenosti, složenosti i mješanja.

Drugo je određenije, konkretnije te bolje odgovara općem shvaćanju. U prvom smo slučaju više na području metafizike, a u drugom je perspektiva više psihološka.

Da protumačimo oba gledišta, treba nam misliti kod prvoga na ono, što filozofija i teologija govore o biću Božjem, - a kod drugoga na ono, što nas uči obično vladanje male djece.

Proučimo oba gledišta, svako za se, da ih jasnije upoznamo. No nemojmo se čuditi, ako u praksi ulaze jedno i drugo, međusobno se obogaćuju i popunjuju.

x x x

U Bogu su mnoge vlastitosti (atributi): dobrota, mudrost, znanje i t.d.... Točnije je reći: ne da Bog ima dobrotu, mudrost, znanje nego Bog jest dobrota, mudrost, znanje. Sva se Njegova savršenstva slijevaju u jedno. U Njemu je "jednostavnost - kako veli jedan autor7/ - korijen beskonačnosti."

Zato razumijemo kad nas Bossuet ili sv. Vinko Paulski poziva na razmatranje jednostavnosti Božje, kako bi nam pomogli, da

na svom vlastitom području ostvarimo tu krepost nad krepostima.

Nijedna druga, izjavljuje sv. Vinko Paulski, ne može nas bolje približiti Bogu: "Ona nas čini sličnima Njemu, jer je On biće jednostavno, i jer je Njegova narav posve čista te isključuje svaku sastavljenost. Mi moramo nastojati, da postanemo po krepostí, kakav je Bog po naravi"8/. I Bossuet, da dvorskim ljudima ogadi zapletenost i smutljivost svjetovnog života i duha, pokazuje im, kako Bog sve to ništa ne cijeni. Onaj, koji sve posjeduje u neizmjernosti Svojega bivstva, ne može ni malo poželjeti naš isprazni sjaj i našu ishitrenu veličinu.

Razumijem, reći će netko, da je u Bogu sve jednostavno, bez primjese, da je u Njemu samo jedan čin. Ali nije li On stvaranjem uspostavio dvojnost? Sada postoji On i Njegovo djelo.

Ne! Stvaranje nikako ne razara lijepu jednostavnost Božju. Stvorovi jesu, što jesu samo time, što ih Svevišnji vječno podržava. Kad ih ne bi neprestano podržavao u njihovu bivstvu kao stvorenja, oni bi odmah pali u ništavilo. I pravo veli prorok, da pred Njim uistinu nijesu nego ništavilo. Stvaranje je samo svjedok, činjenični dokaz svudašnjosti Božje, Njegove neizrecive neizmjernosti. Dajući stvorenju bivovanje provodi Bog svoju volju, da u svemu proslavi sebe, a čovjek u središtu stvorenja nema druge svrhe, ni drugog razloga bivovanja, nego da kao osoba razumna i sposobna da ljubi izriče Gospodinu hvalu za sve, što postoji: Benedicite omnis opera Domini Domino.

Bog je sam. Ništa se nije promijenilo u vječnoj jednostavnosti Božjoj. Ne da bi stvorenje bilo Bog, kako bi htio panteizam, nego je stvorenje jedino za Boga po svojem određenju, kao što je jedino od Boga po svojem postanku.

Čovjek je uveo dvojnost u stvaranje, on je pomutio posvećeni red providencijalne jednostavnosti. Ne slušajući u početku svijeta odvojio se od Božjeg htijenja. Stvorenje je učinio svojim bogom! - Kojom li je, jao, rasipnošću ponačinio sebi idole!

Trebalo je, da dođe Krist, da ponavljajući u sebi sve čovječanstvo, čitavo stvaranje, vrati stvorenju njegovo prvotno zvanje: da bude jednostavno, t.j. njegovu usmjerenost prema jedinomu Bogu. To je divna nauka o Mističnom Tijelu Kristovu: mi svi. Njegovi udovi sačinjamo samo jedno s Njim, svojom Glavom. Ali svi sačinjavamo samo jedno s Jedinim, koji je Ocu potpuno omilio.9/

Ali upamtimo dobro: jednostavnost, koja bi bila bez borbe, da je čovječanstvo ostalo vjerno, sada je teška i podvrgnuta svim promjenama. U čovjeku je pad prouzročio pobunu ćutila proti razumu. Oko čovjeka revolucije stvorenja proti njegovu gospodstvu, koje je dosada bilo mirno i sigurno. Tragična dvojnost, koja često prelazi u neprijateljstvo.

Koje li razlike između odnosa Adama i Eve prema Bogu prije pada i poslije pada! Prije se nijesu bojali Boga, a poslije, kad ih je Bog pozvao, skrivaju se kao djeca uhvaćena u krivnji. Koje li razlike u načinu, kojim su Adam i Eva jedno drugo gledali prije pada i poslije pada! Prije gledahu svako u svom drugu samo lijepo djelo Božje: poslije podbadani požudom - crvene se videći, da su nepokriveni.

O, zašto nije Eva, kad ju je demon napastovao, jednostavno kriknula: "To je zabranjeno", kao što dijete na pitanje: Zašto to ne činiš? - odgovara: "Jer mama ne da". Obrazlaganje je beskorisno. Nije potrebno dalje mudrovati.

Sada razumijemo u čemu je bit jednostavnosti. Ona je najuzvišenije u Bogu. Ona je bila divna i u čovjeku, kad je izišao iz ruku Božjih. Adam i Eva, kojima je isprva Svevišnji bio sve, zausta više se po grijehu na predmetu, koji nije bio Bog, i njime se poslužiše za neposluh. Njihov pogled nije više jednostavan, njihovo srce nije više sasvim ispravno. Oni su stvoreno stavili uporedo s jedinim Gospodarom. I što je još gore, dali su prednost stvoru. Eto izvora strašne i tragične dvojnosti.

"Osjećam u sebi dva čovjeka".

Dva? Više, množinu. U početku nepokolebiva jednostavnost života potpuno usmjerena prema svome pravom središtu. Sada kaotična mnogo strukost života, komu su središta mnogovrsne privlačivosti.

"Složenost" ne bi bila u sebi zla. Ali da neko biće sastavljeno od različitih počela bude lijepo, skladno, treba da se ta počela dovedu u jedinstvo. Tako različita glazbala u koncertu sjedinjuje dirigentov štapić. Tako naša dva oka: dvojnost organa ne škodi jednostavnom vidnom učinku, jer se slike ovakovog oka prenose pomoću živca u zajedničko središte.

I prije pada imao je čovjek dušu i tijelo. Oboje je oblikovalo substancijalnu složenost potpuno skladnu. Sada se ćutila bune proti duhu: dvojnost do razlučenja.

Samo snagom volje postizavamo jedinstvo. Treba da u sebi ukrotimo životinju, discipliniramo instinkte. Sv. Ignacije Lojola kaže vrlo dobro u naslovu Duhovnih vježbi: Exercitia spiritualia ut homo vincat seipsum et ordinet vitam. Hoće li čovjek urediti svoj život, mora se znati nadvladati.

x x x

Usprkos našega poziva k tegotnoj jednostavnosti jedinstva, u Spasitelju uspostavljena, često nam se dogodi, da pobjegnemo sami sebi, da se tako usudimo prekinuti veze s Njim, i da se otrgnemo od svojega pravog središta. Spasitelj je to dobro znao, pa nam je htio u svemu dati primjer.

On će svega svojega života imati samo jednu svrhu: proslaviti svoga Oca, da nas nauči, da na ovoj zemlji ne tražimo ništa drugo nego samo Boga. On je sebe poništio: Exinanivit. Samo Očevi interesi vrijede.

I da nam bolje pokaže vrijednost ove svete nutarnje jednostavnosti, i da nam je pomogne sačuvati, izabrat će životni okvir, u kojemu će se isticati prezir stvorenoga, toga stvorenoga, koje nas tako često zanosi. Izabrat će način života, u kojem će jednostavnost biti kraljica: jednostavnost jasala, jednostavnost

prvih poklonika pastira, jednostavnost života u Nazaretu, jednostavnost apostola, jednostavnost svagdanjeg života. Ovako će vanjština i nutrina biti u potpunom skladu, nikakva zabuna ne će biti moguća.

Naš će Gospodin biti tako jednostavan, da će kroz trideset godina ostati nezapažen, a kad bude stupio u javni život, dobri će ljudi začuđeni uskliknuti: "Pa to je sin tesara Josipa! I to On tako govori i tolike ozdravlja? Je li to moguće?"

I svetost Marijina bit će tako malo upadljiva, da nijedna među Nazarećankama, Njezinim drugaricama, nije mogla slutiti kakvo je blago u Njoj zatvoreno. Posve jednostavna djevojka, po vanjštini kao i drugi svijet, mlada žena, skromna i uslužna, u kreposti sasvim jednostavna, prolazi nezapažena. A što se tiče unutarnjosti Njezine duše, nije li Joj jednostavnost bila uvijek najsavršenija, budući da Njezine privrženosti prema Bogu nije nikad rastresalo ni najmanje nagnuće prema stvorovima. Sv.Ivan od Križa izlaže ukratko opću nauku, kada izjavljuje: "Od početka svoga postanka slavna je Majka Božja bila dignuta u uzvišeno stanje sjedinjenja. Nikada nije u Njezinoj duši bilo utiska ma kakva stvorenja, koje bi Joj moglo odvratiti pažnju od Boga, i tako je dobila spremnost, po kojoj je uvijek slušala samo poticaje Duha Svetoga".[10/]

A sv.Josip? Koje li jednostavnosti u tog zanatlije skrivene svetosti, koji Djetetu-Bogu zapovijeda bez ikakve zabune i s najvećom prirodnošću, jer je to volja Božja.

Prvi se učenici ne će prevariti. Oni će nastojati da iznutra vrše onu bitnu jednostavnost: raditi samo za Boga, a izvana - poput Učitelja - biti jednostavni u svome svakidanjem vladanju: "Ako dakle jedete ili pijete, ako li drugo što činite, sve na slavu Božju činite".[11/] To bijaše naputak, koji se dalje predavao. On je upravljao nutrinom duša. I da potvrde ovo svoje unutarnje držanje izvanjskim vladanjem, živjet će po mogućnosti što slobodnije od stvorova, pa će čak i svoj imetak predati u zajednicu. Ako su kasnije ti veliki zahtjevi jednostavnosti nestali, ostala je barem stroga zapovijed: biti siromašni duhom, t.j. ocijepljeni od svega, što nije Bog. Blaženstvo je obećano onima, koji samo Boga ljube, samo Boga hoće i sve stvari prosuđuju u odnosu prema Bogu. To je pobjeda temeljne jednostavnosti.

I moderno doba dalo je duša - i više nego se misli - koje su nam ostavile primjer uspješnog vršenja ove bitne jednostavnosti.

Mireille Dupouey pišući Ocu Benediktincu[12/] o životu svoga muža prije nego se potpuno obratio na kršćanski život: "Shvaćam", veli ona, "kako se u njemu tegotno odvija ono nastojanje oko oslobođenja, onaj obrat, (ako se može tako reći) od onoga, što je taj intelektualac, taj diletant bio, ovo obraćenje u jednostavnost prema Bogu, prema samome sebi, prema svim stvarima. I ne promišljajući pravo iz kakva je zamršena svijeta on došao, gledala sam, kako se njegovo veličanstveno čelo blago priklanja tajnom savjetu svoga Boga, i slušala sam ga, kako samo govori o odricanju, o pouzdanju u Boga, o vjernosti u Njegovoj službi i o radosti da Boga hvali, pa došlo, što došlo".

Kad se zaručila, mislila je, da je drug njene životne

staze uvijek vršio vjerske dužnosti. To nije bilo točno. No koje li radosti za nju, kad ga je poslije vjenčanja vidjela, kako od dana do dana sve više napreduje u svijetlu, kad je slušala, kako je ponizno moli, da mu razjasni koji obred sv.Mise, da se smije pridružiti njezinoj molitvi, njezinu traženju Boga, dok je ponovno proučavao katekizam i dolazio u doticaj s lijepim životima svetaca.

"Ne", pisala je iz Bresta jednoj prijateljici "Petar nije prošao kroz sve tajne duhovnog života. Ali iza mnogogodišnjeg lutanja u potrazi za samim sobom, iza neobuzdana diletantizma i strašna osjećaja osamljenosti, praznine i ispraznosti, kad je zadobio vjeru, samo je još gledao, kako bi se izražavao poput djeteta. On je o stvarima duhovnog reda znao relativno malo, ali on ih je posjedovao, čvrsto ih se držao i po njima živio. On je naučio ili bolje: primio po jednostavnosti i predanosti, i ja mislim, da se njegova radost (ako smijem tako reći) oslanjala na obećanje našega Gospodina: "Ako je vaše oko jednostavno, sve će vaše biće biti sjajno. "Ona dodaje: "Ništa mi nije privlačivije od jednostavnosti i predanosti, po kojoj je on živio, a koju i sama nastojim proživljavati."

O. Bernadot, dominikanac, kasniji utemeljitelj i urednik časopisa Le Vie Spirituelle (Duhovni život), napisao je u svojoj mladosti: "Važno je prihvatiti se djela Božjega. Varam se: treba se predati s jednostavnošću punom pouzdanja. Dobri se Bog nama služi sad za djela na ljudsku neznatna, sad za uzvišena. Važno je da ostanemo poslušno oruđe".

Nekoliko mjeseci prije svoje smrti i opet je naglasio jednostavnost: "Kristov se duh nalazi samo u jednostavnim dušama. U onima, koje nisu častohlepne". Zamišlja, kad bi morao iznova početi živjeti, kako bi, obzirom na snagu i granice svoga temperamenta, trajno radijeljeno između kontemplacije i aktivnosti, padao u iste poteškoće, pa sada, kad mu je uskraćena sveta aktivnost, za koju se toliko zanosio, bilježi: "Više vrijedi, da svoj život završim živući jednostavno s Kristom i Njegovom Majkom".13/

Životopisac O.Perneta, "utemeljitelja" Malih Sestara od Uznesenja, i blaženoga Garicoitsa, utemeljitelja "Kongr.Svećenika presv.Srca Isusova od Bertharrama"14/ rado je pokazivao, kako je krepost jednostavnosti značajka ovih dviju moralnih fizionomija: razum, sklad, mudrost; živjeti, kako mislimo i misliti, kako se dolikuje po čistoj logici ljubavi, koja osigurava jedinstvo. Instinktivno odbacivati svaku zamršenost, prenemaganje i pretjeranost; daleka, ali već vrlo čista slika bitnog atributa, koji je sama savršenost Božja.

III. Poglavlje

DRUGO OBILJEŽJE KREPOSTI JEDNOSTAVNOSTI

Kod proučavanja jednostavnosti možemo poći od Boga: to je područje metafizike. Možemo početi od djeteta: perspektiva je onda, rekli bismo, više psihološka. Čini se čudno poslije onoga, što je najveće, - sam Bog, - razmatrati ono, što je najmanje, -

dijete. No zar nas ne pozivlje sam Gospodin? Nisi efficiamini. "Ako ne budete kao ovi maleni, ne ćete unići u kraljevstvo Božje".

Dijete se očituje uvijek, kakovo jest. Nema tu stranputica, nema zapletenosti, nema nikakve zabune. Ono se ne boji nikoga i ničega. Spremno je prijateljevati sa svima. Što nudi, to i rado daje. Ono je sam zanos, sama dobrovoljnost, nikakva ga pomisao ne zbunjuje, ne koči, niti mu diktira, kako će se vladati. Ono je u svojoj nevinosti takvo, kakvo jest. Zna li već govoriti, ono instinktivno govori istinu, samo ako ga odrasle osobe nisu naučile pretvaranju. Ono je iskreno i ne može zamisliti, da bi ga netko varao. Ono se svemu čudi i brzo je zadivljeno. Ako pita, ne pita da raspravlja, nego da sazna, i što mu se kaže, vjeruje. Ono zna, da je slabo, ali ga to ne umanjuje; pouzdaje se u one, koji ga okružuju. Njegova je slabost veliko sredstvo da gospoduje.

Dajmo najprije negativni prikaz jednostavnosti razmatrajući je s toga gledišta, kasnije ćemo pristupiti pozitivnom prikazu.

A.- Negativni prikaz

Fenelom kaže ovako: "Jednostavnost je ispravnost duše, koja odbacuje svako nepotrebno pogledavanje na se i na svoja djela". Oculus simplex, kaže knjiga "Nasljeduj Krista". Pogled, koji, gledajući jedan predmet, ne nastoji pregledavati u isto vrijeme što se nalazi desno ili lijevo, a još manje promatrati sama sebe. "Dragi sinovi, preporučivati će sv. Ljudevit svojoj djeci, "budite pošteni ne ogledavajući se ni desno ni lijevo nego idući ravno naprijed."

U poniznosti, osim ako nije došla do svoga savršenstva kao kod presv.Djevice, postoji još pogledavanje na sebe, bilo da otkrijemo svoje pogreške, bilo da se radi njih prekoravamo.15/ Onaj, koji je jednostavan, zaboravlja sama sebe, a da niti ne nastoji, kako bi se zaboravio. On ne misli na se. Njegova je pažnja upravljena jedino na čin ili predmet, o kojem se radi.

Odatle je u kreposti jednostavnosti neka milina, koje nema u poniznosti. Poniznost je povučena, ona gleda, kamo će zakoračiti, ničemu se ne prepušta, nego uvijek nad sobom bdije. Jednostavnost ide svojim putem. Ona nema briga, ne pozna straha ni tjeskobe, a još manje taštine. Dogodi li se, da bude predmetom pažnje ili čak pohvale, ona prostodušno prima pažnju i pohvale. Čemu lomiti koplje ili se uvlačiti pod šator? Marim ja za to!Čudna mi čuda! Odbije se, pa eto! Ne prodire! Zašto dakle da se uznemirujemo? Kad je poslije rata 1914.-1918. kardinal Mercier susreo u Bruxellesu maršala Focha i čestitao mu, odgovorio je Foch: "Svi smo mi samo sredstva Providnosti".

Pripovijedalo se, da je nježna spisateljica romana Katarina Mansfield priznala jednoga dana svome mužu: "Otkada me hvale, obuzima me uvijek želja, da padnem na koljena i da molim Boga, neka me učini boljom." Lijepe li "jednostavnosti". Nije li najjednostavnija jednostavnost, kad se nimalo ne obaziremo na hvale.

Evo dviju lijepih zgoda iz života Ženevskog biskupa:

Kad ga na putovanju u Avignon prepoznaše, eto kiše pohvala. On se zakloni u dućan nekoga knjižara pod izlikom, da će pregledati knjige: "Koliko li bih" uzdiše on, "svojevoljno učinio smiješnih čina, da izvedem iz zablude ove dobre ljude! Ali ne treba se čovjek praviti ni mudracem ni ludom nego treba živjeti u kršćanskoj iskrenosti".

Drugom je zgodom bio u lionskom samostanu Od Pohoda u razgovoru s poglavaricom Majkom de Bionay. Sveti je Franjo Saleski bio bolestan. Majka opazi, da su vrata govornice ostala napola otvorena. Preuzvišeni bi se mogao prehladiti. Kad ga je upozorila, prelat se digne, ali opet odmah sjedne: "Tamo je sve puno dječice, koja sve tako slobodno promatraju, te se ne mogu usloboditi, da im vrata pred nosom zatvorim".16/

Mnogi nisu jednostavni, jer su skloni taštini. Oni se brinu za svoju slavu. Kada treba raditi, pitaju se, pod kakvo bi se svijetlo postavili,da budu što bolje osvijetljeni, da uberu što sjajnije priznanje. Dvojnost je ovdje očita. Tako je i s ljudskim obzirom, poradi kojega se ustručavamo raditi, ili kad se iz straha pred javnim mišljenjem vladamo protivno zahtjevima savjesti.

Neki nisu jednostavni, jer sve stavljaju na sito kritike, koja im koči svaku neposrednost. U času kad se s poletom čega podhvate, iznenada se pojavi misao kao kočnica: "Je li tako dobro? Ne bi li drugačije bilo bolje?" i može doći do trajnoga kolebanja kao kod nekih skrupulanata. Pogled nije sasvim uprt u radu, koji se ima izvesti, niti su kretnje potpune. Jednako se svraća na ono, što bi možda imao raditi, a ne radi. Dvojnost i sada i neprestance. Tu nema jednostavnosti.

Mnogi nisu jednostavni naprosto radi bojažljivosti, nerazumna straha od samih sebe ili od drugih. Napreduju, uzmiču, okli jevaju, ostaju nepomični, da čas za tim opet započnu svoju rabotu. Hvata te želja, da im kažeš: "Ta makni se već jednom naprijed! Što radiš, radi! A ne budite kao da neprestano razvlačite harmoniku ne znajući, kojom bi kajdom zasvirali". Ima bojažljivosti, koja je prirođena ili je posljedica odviše koncentrirana uzgoja, koji je slabio i kočio, umjesto da je otvarao i dizao. Ali ima također bojažljivosti, koja dolazi od neke tajne oholosti, od straha, da ne bi kome izgledali smiješni. Sretni oni, koji se znaju osloboditi sličnih utvara!

B.- Pozitivni prikaz (opis)

Krepost jednostavnosti isključuje svako nepotrebno pogledavanje na se. No i to je samo s negativnog gledišta. U tom bi doista bila dvojnost. Pozitivnije stoji jednostavnost u stanovitoj providnosti duše, potpunoj prirodnosti u svakoj prilici i pred svakom osobom. Ona je dar svježine, raspoložive slobodne i iskrene radosti i bezazlenosti, koja nije naivna, nego je povjerenje dano Bogu i bližnjemu, dar "lako se začuditi", dar prirođene sklonosti divljenju, jer se velikima sve čini veliko, a čistima sve čisto.

Da u tom smislu dobijemo bolji pojam savršene jednostav-

nosti, bit će dobro, da dozovemo u pamet jedan ili drugi primjer stručnjaka u ovoj kreposti. Sigurno, svi su sveci, - svaki na svoj način - bili jednostavni, i to barem onako jednostavni, kako je bilo govora u prijašnjem poglavlju. No nitko ne će poreći, da su u jednostavnosti male djece - a o toj jednostavnosti ovdje govorimo - krasan, upravo izvanredan primjer dali: sveta Terezija od Djeteta Isusa, sveta Bernardica, sv.Franjo Asiški, sv.Ivan Vianney i toliki drugi.

Nije li jedna neuka sestra pitala o "maloj Tereziji": "Šta li će moći o njoj napisati poslije njezine smrti?" Dobra sirotica, prevarila je vanjština, pa nije zagledala u dubinu.17/

A što da kažemo o poniznom trubaduru Božjemu, asiškom serafu, čovjeku, koji je s toliko miline zapovijedao vuku, pticama, žabama; o pjesniku himne suncu, o zaručniku potpuna siromaštva, prijatelju prosjaka i gubavaca, o onomu, koji je ljubavlju ražaren molio u alvernskim šumama i u pećinama brda Subasio; o vitezu Krista Kralja, koji je uvijek sanjao, kako bi sam živio i učinio, da njegova braća žive po pravilu sv.Evanđelja, secundum formam sancti Evangelii.

Riječ "jednostavan", - ubilježio je Joergensen u jednom razmatranju na dan Porciunkule 1926,18/ - jest među onima, koje se najčešće vraćaju pod pero i na usta Malog asiškog Siromaha."Jednostavno i u malo riječi" napisao je prvo pravilo forma vitae, što će ga u Rimu predati velikom Inocentu III. Drugi papa, kojega je zamolio odobrenje oprosta Porciunkule, nazva ga Simplicione "veliki jednostavnik". Tako se dojam neizrecive nevinosti rasprostirao od osobe sv.Franje.

U životu slavnog mučenika, Tome Mora, velikoga kancelara engleskog, vidimo, kako je on u vrijeme, kad je uživao ugleda, posluživao kod sv.Mise kao ministrant, oblačio roketu, pjevao u koru sa svećenicima i nosio ispred drugih križ u procesijama.

Ne ćemo se zadržati na jednostavnosti sv.Franje Saleškoga. Njega su oduševljavali primjeri jednostavnosti u drugih svetaca. 14. listopada 1604. pisao je gospođi Chantal: "Otac Ignacije Lojola, koji će biti kanoniziran na Veliku srijedu, jeo je meso na jednostavnu odredbu liječnika, koji je to držao korisnim u njegovoj boljetici. Čovjek skučena duha dao bi se tri dana moliti".

Manje je poznat stari vratar isusovačkog kolegija na Majorki, sv.Alfons Rodriguez. Nekad je bio trgovac i nije bio bez naobrazbe, ali njegova jednostavnost bijaše jedna od njegovih najkrasnijih značajki. Jednog dana reče mu Blažena Djevica, da ga ljubi. "Oh", - odgovori on - "ne toliko, koliko ja Tebe!" Jednom mu se kod odmora činilo, da mu je poglavar naredio da otputuje u Indiju. Evo ga smjesta spremna da put. Kad mu protumačiše pravi smisao poglavarevih riječi, odgovori onome, koji ga je pitao, što bi bio uradio u slučaju, kad ne bi našao broda za polazak: "Bio bih zagazio u vodu, i ne bih se vratio na obalu, dok ne bi bilo očito, da ne mogu proslijediti".19/

Lijep je također primjer jednostavnosti onog osamnaest godišnjeg dječaka, kojega je O.Surin sreo na jednim kolima na odlasku iz Rouena (Pismo od 8.svibnja 1630.). Ovaj mu je nevino povjerio čudnovatih divota, što ih je Bog izveo u njegovoj duši: "Pomoću njegove jednostavnosti", pisao je Surin svome instruktoru III. godine

Ocu Alojziju Lallementu, "otkrio sam u njemu mnogo divota, a mnogo mi je drugih sakrila njegova poniznost. Ovaj dokument treba pročitati sav.[20]

Jednostavnost nije pitanje staleža.[21] Ako prostaštvo znači drzovitu nadutost, možeš biti prost u svakom društvenom razredu.

Sigurno nije nemoguće, rekli smo već u početku, sresti lijepih uzora jednostavnosti i među osobama najviših razreda i najplemenitijeg porijekla. Kod ljudi visoka roda, kakono se kaže, čovjek često susreće onu neku otmjenu milinu, koja ne odbija, već privlači, osvaja i raspoložuje.

Ali možda će se lakše naći izvornija jednostavnost tamo, gdje životne prilike sugeriraju i traže potpuno otsuće tašta slavohleplja.

Zar je rijedak slučaj one seljakinje, koja je lijegala u 11 sati noću, a ustajala u 3 ujutro, kako bi mogla othraniti svoju brojnu djecu i zamijeniti svoga bolesnog muža. Pa kad su joj prigovarali, da se odviše zamara odgovorila je: "Nije li dragi Bog rekao, da treba raditi u znoju svoga lica?" Pustila je najstarijeg sina, da uđe u sjemenište u času, kad bi joj mogao pomagati. Izgubila je i drugoga. Usprkos svega sačuvala je pouzdanje, upravljala svojim domom rijetkom vještinom, a ne pade joj ni na kraj pameti, da bi si poradi toga što umišljala. "Sve je tako jednostavno. Ništa drugo ne treba činiti". Tako je zaslužila lijepo priznanje nekoga, koji ju je vrlo lako mogao promatrati: "Najviše sam se čudio njezinoj velikoj mudrosti i hrabrosti. No mnogo sam se više čudio odsutnosti kreposti, što mi se dugo činilo tajnovitim - onom načinu, kojim je svoj postupak smatrala sasvim naravnim; onom slobodnom neusiljenom, rekao bih organskom načinu, kako ona svoj život prima i upravlja. Nikad je zaista, nijesam vidio, da bi radila drugačije!"

Odsutnost kreposti, bolje reći: odsutnost blještavila u vršenju kreposti. Doista, čudnovata krepost, koja ima tu rijetku zaslugu: ostati nepoznata.

Kako da ne navedemo, s drugoga područja, ali također na liniji najplemenitije jednostavnosti - odgovor 80 godišnjega slikara Corota, kad su ga pitali, kome zahvaljuje tajnu vječne mladosti svojih krajolika. "Svaki dan molim Boga, da me učini djetetom, to će reći, da mi udijeli da prirodu gledam i prikazujem kao dijete".

Spomenimo još izvrsni odgovor bretanskog mornara Ivana Marije Cadiou-a, jedinoga preživjeloga oklopnjače "Admiral-Carner", pogođene torpedom i u dvije minute potonule na pučini pred obalama Sirije dne 8. veljače 1916. Pet dana plovio je Cadior na jednoj splavi. Trinaest njegovih drugova poumira. On je upro oči prema Istoku u smjeru mjesta, gdje je bio podignut Križ, i nije očajao. Napokon, je iza pet dana spašen i kad se odmorio, bio pozvan pred admirala:

-Na što ste mislili za onih dugih sati?
-Sve sa, vrijeme molio!

Životopisci sv.Bernardice natječu se izvještajima kako je to dijete u vrijeme ukazivanja prolazilo s jednostavnošću najljepšom na svijetu kroz ono mnoštvo, koje se sabralo oko Massabiella prije nje. Kako bi ostala vedra čela jednako pred onima, koji su joj se rugali: pred žandarima i komesarima, kao i pred onima, koji

su je hvalili. Niti bi se plašila niti oholila. Ostala je dobrom malom seljankom, kakvu su je i doonda svi poznavali.

Mogli bismo sabrati mnogo crtica iz njena života, koji ujedinjuje lijepo vladanje s jednostavnošću.

Jednoga dana upita je neki dekan:

-Je li istina, da si vidjela Blaženu Djevicu?

-Da, velečasni gospodine.

- Ja ne vjerujem, da si Je ti vidjela.

-Oh, Ona mi nije rekla, da uvjeravam ljude o tome!

Na dan njezinih zavjeta kod sestara u Neversu prirediše malu predstavu. Svakoj njenoj drugarici određena je neka uloga, a njoj ništa. Msgr. Forcade je upita:

-Vi dakle nijeste ni za što?

- Majka generalica se ne vara, to je istina.

-A čemu ste onda stupili u kongregaciju?

-To je upravo ono, što sam Vas pitala u Lurdu, a vi ste mi odgovorili, da to ništa ne smeta.

Prema kraju života morala je držati dijetu, a kuharica radi toga posta nestrpljiva:

-Je li vam vaša majka kod kuće davala svaki dan piliće?

- Ne, ali što mi je majka davala, davala mi je od srca.22/

IV. Poglavlje

JEDNOSTAVNA DUŠA U SVOM VLADANJU PREMA BOGU.

Promotrimo jednostavnu dušu, kako se vlada prema Bogu, prema bližnjemu i prema samoj sebi.

x x x

Najprije prema Bogu.

Jednostavna je duša razumjela ono unum necessarium: potrebno je samo jedno. Ona može imati i više poslova, ali u svemu traži i vidi samo Gospodina. Spasitelj je usred svojih mnogobrojnih poslova, svojih putovanja, propovijedanja, ozdravljivanja, svoga različitoga apostolata imao samo jedan cilj: proslaviti preljubljenoga Oca: "Evo, dolazim da učinim volju Tvoju!"23/ "Jelo je moje, da činim volju Onoga, koji me je poslao"24/ Tako i duša koja živi u jednostavnosti, ne mari za različitost svojih poslova, ne na-

stoji oko tog, da se na nedoličan način svidi bližnjemu ili da zadovolji samoj sebi. Za nju je sve samo: volja Božja. "Ne moja volja, nego Tvoja!" Amen. Ita Pater.

Dobri duhovni vođe nastoje da dotle dovedu duše, koje vode. Vojvotkinja od Yorka piše Majci Croiset, glavarici redovnica od Pohoda u Chaillotu izvješćujući je o savjetima, koje joj je dao njezin kapelan O.Colombiere:

"Među ostalim savjetima uputio me, da vrlo uvažim, kako mi je potrebno, da postanem jednostavna u svojoj nutrini, da pogled upravljam samo na Boga, uza svu množinu stvari, koje me okružuju, da Bog hoće od mene takvo raspoloženje, da predam svu sebe i sve što imam, kako bi se time služila po Njegovoj volji; kako mi treba manje gledati ono, što sam učinila, a više ono, što moram učiniti, to će me učiniti poslušnom i gipkom odredbama Božje Providnost u događajima, koje bude odredio.25/

Jedini cilj: svidjeti se Bogu! Sve bi drugo bilo rastresanje u Pascalovu smislu riječi. Jedini pokretač: ljubav. Jednostavna duša nije među onima, koje žive bojažljivo, kao da su u službi barskog gospodara. Ona govori kao M.A. de Geuser (Consummata): "Čistilište i pakao to je najmanja među mojim brigama", ne kao da ne bi znala da postoje, ili da bi se smatrala utvrđenom u milosti, nego ima tako čvrsto ufanje, da ni časa ne sumnja u Ljubav. Jednostavnost!

Ona se ne zbunjuje zbog svojih nevjernosti, - nisu to teške nevjere, jer pretpostavljamo,da se radi o gorljivoj duši - ona se trudi, što bolje može, da im smanji broj. Ako pak padne u koju slaboću, odmah se pokaje, ne usporuje svog hoda, i ne slijedi one nevoljnike, koji se kod prve kadšto i jedva svojevoljne stranputice zaustavljaju na rubu puta, pipaju se, ispituju se, naivno se čude svojoj bijedi, kao da ih je njihova dobra volja - uostalom neosporna - učinila nepogrješivima! Jednostavna se duša ne zbunjuje, žali svoju nedoličnost kroz proteklo vrijeme, ne straši se, kad je bilo djelomice "hotimično", okorišćuje se iskustvom, da se bolje usidri u poniznosti, ne gubi ništa od svojeg veselja tješeći se mišlju, da Bog mora biti Bog u njezinu veću korist, jer mu je svakako bez svoje namjere dala priliku za veće milosrđe.26/

Sveta duša ne traži, da bude sveta. Ona hoće samo da ljubi, i to od svega srca. A to nije isto. U želji da budemo sveti pogled je okrenut na našu stranu. Jednostavna duša ljubi, to je sve; i želi uvijek sve više ljubiti: "Moj je kalež pun, ali ja bih htjela da je veći", kaže M.A.Geuser. Ova je želja ostavlja vedrom; ona se ne uzbuđuje. Zna, da nema ništa, a otkrije li na sebi što dobra, bez ikakve osobne taštine čudi se divoti Božjega dara. Ona ne može ništa sama od sebe. To je ne žalosti. Žalosti li se dijete radi svoje nemoći? Ona ne broji svojih posrtaja. Broji li majka posrtaje svoga djeteta, koje se uči hodati? A nije li Bog bolji nego najbolja majka?

Krasan primjer jednostavnosti pred Bogom naći ćemo kod vlč. Remy Pasteaua, ubijena u ratu na dan Duhova 1940. On je pisao s fronte misleći valjda na skoru smrt-: ".. tako je jednostavno ne baviti se više prošlošću, pa ni radi pogrešaka i lijenosti, koje danas plaćamo, ne skrivajući više, što smo sve dužni; ni budućnoš-

ću, koju nam ništa ne dopušta predvidjeti i udesiti. Tako je jednostavno staviti u sadašnji čas samo prisutnost - prisutnost Božju i prisutnost pred Bogom." To nikako nije slučajna fraza. On nastoji, da sve pojednostavi u ljubav -: "Treba da se spominjemo samo jedne stvari, koja je zbilja napokon jedina stvarnost: neizmjerna, veličajna, gotovo nemoguća ljubav, koju Bog goji baš prema nama... Zašto da se dakle još zadržavamo na tolikim bijednim zgodama iz svoje prošlosti? On odbija svaki nemir. Šta više prkosi mu i svojim mu nutarnjim vladanjem priječi, da ga se ma i takne-: "Ne znači li biti sretan, kad znaš, da se ni na što ne možemo osloniti ni danas, ni sutra, ni u onaj posljednji dan, ni na što, do li na tu nježnost, na tu ljubav, na tu jedinu ljubav?"27/

Drugi nam je primjer jednostavnosti pred Bogom dao Guy de Larigaudie po svjedočanstvu posmrtnih mu bilježaka28/.

On želi "svoj život učiniti razgovorom s Bogom. On ne zaboravlja, da je sportaš i velik ljubitelj čista zraka, pa evo kako on zamišlja to jednostavno i srdačno općenje s Ocem, koji je na nebesima.

"Koseći udarcima korbača glavice divlje mrkve, griskajući vlat trave, brijući se jutrom možemo Bogu neumorno i sasvim jednostavno ponavljati, kako ga ljubimo, i to sigurno vrijedi, koliko i ikad potoci suza proliveni nad pobožnim knjigama. Pripovijedati si pjevajući sav svoj prošli život i snove o budućim danima i govoriti tako svome Bogu pjevajući. I govoriti mu također plešući od radosti na suncu, na žalu ili jureći na skijama po snijegu. Uvijek imati kraj sebe Boga kao druga, kome se povjeravamo".

Nekog se dana skoro bio utopio-: "U jednom hipu vidjeh sav svoj život. Ali ne imadoh vremena da se pokajem i bilo kako skrušim. Mislio sam u sebi silom, koja je prigušila svako drugo čuvstvo: "Bože moj, ja ne vrijedim mnogo, ali sam Te ipak jako ljubio". To bi sve. U meni nije bilo ni sjenke nemira. Samo neizmjerna radost."

Koje li tihe i jednostavne vedrine pri pomisli, da bi se mogao pojaviti pred Bogom. On ne govori u strahu, nego u sinovskom pouzdanju:

"Razumio sam, da na svijetu uistinu vrijedi samo jedno: ljubav Božja, ljubav neizmjerna, nerazložna, ljubav dječarca, koji obožava svoju majku, ljubav, koja nas obuzima potpuno u svakom času našega života, koja briše sve naše rugobe i sama ostaje pobjednicom. Od toga se dana ne bojim nagle smrti. Istina, više bih volio umrijeti potpuno znajući da umirem. Više bih volio pregrštima svojih ruku zahvatiti sav svoj život i imati vremena dići ga prema Bogu i prikazati Mu ga kao svoju smjernu čovječju žrtvu. Ali bit će svejedno, hoće li se vrata k svijetlu otvoriti polako ili će popustiti naglom udarcu."

Moramo se diviti lijepome duhovnom zdravlju, kojim odišu ti okretni retci, u kojima taj mladić crta sebe, kakav jest.29/ Kolike bi se izmučene i zamršene duše morale ugledati u njega.

Svi ljudi ipak nemaju toga prirođenog dara slobodnog poleta.

Bog zna, da je Franjo Borgia bio svet! On je tako lako rješavao poslove svoje vojvodine Gaudije, dok je još bio u svijetu, a kasnije, poslove Družbe Isusove, kad je bio izabran njezinim generalom, no morao se boriti proti stanovitoj sklonosti, da se previše bavi svojom duševnošću. Njegov nabolji životopisac, O.Suau, zabilježio je, da je bio bojažljive savjesti s obzirom na stvari svoje duše. Da se te bojažljivosti oslobodi, često je molio Boga, da mu dade stupati "in simplicitate cordis", u jednostavnosti srca."

Velečasni Long-Hasselmans, o kome ćemo još govoriti, izvrstan svećenik iz Marseilla, nažalost prerano umro, prekorava se, dok je još bio student teologije na Gregorijanskom sveučilištu u Rimu, radi štetne sklonosti na introspekciju:

"Skrajnje sam umoran zbog tolike zamršenosti. Nekoć sam mislio, da je to znak dubljine... Nije u tome život. Bog je neizmjerno jednostavan.

"Moja zamršenost, svaka zamršenost proizlazi iz miješanja suprotnosti: htio bih izmiriti Boga, najveći asketizam i svijet, najrafiniranija uživanja. Naravno, takvo nastojanje nije jednostavno...

... "Jednostavan kao golubica: Božji sam, živim za Boga. Nikakva cjepidlačenja. To se Bogu sviđa, učinit ću to; to se Bogu ne sviđa, toga ne ću učiniti,...

... "I siguran sam, da ne ću ništa izgubiti: jednostavna duša odjekuje čistim tonovima, koji više osvajaju. Zamršena duša sviđa se samo sebi samoj, i to za kratko vrijeme. Ona zanima druge, ali za kratko vrijeme. A onda je dosadna svima.

... "Nastojanje ne stoji toliko u privikavanju, koliko u odvikavanju. Treba se otresti convencionalnosti i fraza, promatrati Gospodina, kakav jest, i baciti Mu se pred noge takvi, kakvi jesmo."30/

Lik duše jednostavne pred Bogom mogli bismo ocrtati ovako: ona je kreposna, a da ni ne misli, da jest kreposna, molitvi je odana, a da ne prigovara obliku i količini svoje molitve; ona ljubi, a da ne gleda drugo do li predmet svoje ljubavi, ona napreduje ne brinući se za etape, ni da vidi, koliko je napredovala.

Drugo je, kad joj ispovjednik naloži, ili Duh Sveti ulije da pismeno zabilježi jedno ili drugo nadahnuće. Ona će to učiniti, ali uvijek jednostavno i kao da govori o nekom drugom. Nikad zato da sebe vidi, kako živi, ni da uživa u primljenim milostima: "Ako je oko tvoje zdravo, onda sve tijelo tvoje ima svijetlo", rekao je Gospodin.31/ Pogled je ovdje posve čist, isključuje svako dvostruko gledanje.

x x x

Jednostavna duša ne treba više u molitvi mnogo razmišljati. Njezin se razum ustavlja kod jedinog svijetla. Razmišljanja, što joj dolaze izvana, i koja su za druge izvrsna, njoj ne koriste, više joj smetaju. Upravo su tu vrstu molitve duhovni pisci nazvali jednostavnom molitvom. Ona stoji u pažnji punoj ljubavi prema Bogu, a može biti jača ili slabija, može pripustiti rastre-

senost ili je ne pripustiti, može trajati duže ili kraće vrijeme, može izvirati više ili manje svojevoljno, i ne treba da se hrani određenim, pogotovo ne različitim činima. Ne veli se time, da sve duše koje nastoje oko kreposti jednostavnosti ili je spontano vrše, nužno pristaju uz ovaj način molitve, nego da bez svoga znanja k njoj teže, barem k njezinim nižim oblicima.32/ Ako pak Duh Sveti od vremena do vremena hoće da vrati k napornijoj molitvi, u kojoj se treba pomagati različitim mislima, jednostavna se duša ne čudi, ona ne traži razjašnjenja. Bog sve vodi. On je gospodar. Kad bude htio, On će joj opet vratiti slast mirnije srdačnosti.

Što duša biva jednostavnija, to Bog više djeluje. I obratno, što više Bog djeluje, to duša postaje jednostavnija. Duhovni su pisci, sv.Ivan od Križa i sv.Terezija, brižno proučavali ovu podatljivost duše Božjem djelovanju, pošto su je neprekidna čišćenja posve očistila. Mi ipak možemo samo upozoriti na njihove opise. Na kraju je Božanski Učitelj ovladao dušom. Vlastiti je čini se, da konačno više ne postoji. To je punina slobode, zamršeni i zakučasti ja više ni ne pokušava smetati neustrašivu jedinstvu - barem ne kao pobjednik, jer on može uvijek u sjetilnosti ili fantaziji pokazati svoju prisutnost.

"Među Bogom i dušom - tumačio je jednog dana nutarnji Učitelj - "sve, što nije Bog, smetnja je, zapreka jedinstvu", - pa opet: "Prihvati sve, što te vodi k meni, a sve drugo ostavi".33/ To je potpuno izvlaštenje. Ono se ne postizava bez sile na samom sebi, Koje li velikodušnosti, da postigneš živu i djelotvornu suradnju s postupkom, kojim te Bog lišava dobara, da se daš istrgnuti ili da trgaš sama sebe od svake vrste mnogostrukosti. Kad kod pretvorbe u našim Misama riječi svećenika zamjenjuju nazočnost kruha s Tijelom Kristovim sve se događa u hipu. Kruh je materija troma, a nijedna se čestica ne opire. Ali kad se radi o tom, da se duša pretvori - ako se smije tako reći - u Isusa Krista, tu se, razumije se, materija mora opirati. Da "Ja" ne živi više, treba mnogo umiranja. Pobjeđuju samo hrabri!

x x x

Razumljivo je, da smo istaknuli vladanje jednostavne duše pri molitvi. U ostaloj njezinoj pobožnosti opažaju se neke značajne crte. Ona više ne treba mnogo različitih vježbi, ne želi umnožiti ili mijenjati svoje molitve, nego joj je milije, živjeti u jednoj samo molitvi.

U jednom svojem svesku o mistici na zemlji (La Mystique de la terre, svez.III.) navodi O.Paucel u bilješci na str. 147 način molitve časne Marije Celeste Crostarosa, suradnice sv.Alfonza Liguorija kod osnutka njezina reda. Dok je još bila dijete, rekao joj je Gospodin: "Gledaj sunce, kako svijetli, grije i čini da rastu biljke, da bi urodilo cvijetom, plodom, i kako razveseljuje sav svijet... To je simbol moje Božanske prisutnosti. "Ona je slijedila lijet ptice, promatrala cvijeće i t.d. ... - Izvrstan način, da se dignemo k Bogu. Taj način preporuča i sv.Ignacije u svojim Pravilima i u svojem Razmatranju da postignemo Ljubav na kraju Duhovnih vježbi.

Kod vršenja pobožnosti ne traži jednostavna duša ono, što je rijetko i originalno. Ona ide odmah na ono, što je bitno, a u slobodnim vježbama, ide, zgodimice, običnim putem, kako se ne bi činila, čudnom. Malo iza kako je Ivan Franjo Sales bio imenovan koadjutorom svome starijem bratu, bio je ženevski biskup pozvan na svečanost sv.Antuna k ocima Franjevcima. On malo zakasni. Kad dostiže svoga brata, taj primijeti: "Ti si, kako mi se čini, poput onih ženica, koje se žure zapaliti svijeću sv.Antunu istom onda, kad im se zagubi preslica!" Stariji stavi blago mlađega na njegovo mjesto, pa malo poslije kao da si prigovara radi ukora, dometne sa smiješkom: "Ne bismo li nas dvojica učinili zavjet sv.Antunu, da opet dobijemo, što svaki dan gubimo: ti kršćansku jednostavnost, a ja poniznost".34/

Kad nije u pitanju dobar primjer ili ljubav, i kad duša u svom privatnom životu, ako se radi o slobodnu izboru, može slijediti svoju sklonost, da se uzdrži od ove ili one pobožne vježbe, ne treba se čuditi. Neki kao da su se sablaznili čitajući, kako sv.Katarina genevska nije mogla kroz neko vrijeme svoga života ni misliti kako bi sticala oproste, a ipak Bog zna, da je molila za duše u Čistilištu. Ona nije zabacivala tu u sebi izvrsnu pobožnost, nego naprosto nije imala volje, da se njome posluži.

Sveci su općenito sudržljivi u vršenju pobožnih vježbi. Oni odobravaju sve vježbe što ih Crkva odobrava, ali ne misle, da moraju sve vršiti. Jedan životopisac sv.Terezije Avilske Henry Joly,35/ donosi nam ovu riječ velike Obnoviteljice: "Ja nisam majstorica znakova sv.križa". Lako je pogoditi, smisao tih riječi. Paulina Martin dala je svojoj sestri, "Maloj Tereziji", bilježnicu, da u nju bilježi svoje žrtve, kako bi se dobro pripravila za prvu sv.Pričest. One su dosegle broj 818. Kasnije će nam sv.Terezija od Djeteta Isusa kazati, kako joj ta množina vježbi nije više potrebna. Zaista, savršenost ne stoji u umnožavaju vježbi, pa bile one i izvrsne. Ne osuđujmo onih, koji vole taj oblik pobožnosti i opterećuju se više nego mi, kao O.Doyle36/ ili nekoji među pustinjskim Ocima. Na primjer pustinjak je Pavao dnevno izmolio 3oo očenaša označivši svaki kamenčićem, pa je bio vrlo utučen, kad je čuo, da ih neka djevojka u selu moli do 7oo.

Drugima uostalom nije O.Doyle preporučivao takvu množinu vježbi i prenatrpavanje pokorničkim djelima. I učitelji stare askeze bili su za mudru suzdržljivost. "Da se samostanac uzdrži u svojoj jednostavnosti i nevinosti," piše Kasijan, "hranit će se najuzvišenijim tajnama (ne nagomilavajući recitiranje psalama, nego) nadahnjujući se u svemu svojem vladanju čuvstvima izraženim u psalmima".

-"Nije potrebna množina riječi", tumačio je sv. Makarije, "dosta je raširiti ruke prema nebu i kazati: "Gospodine, budi volja Tvoja". Mladi Pambon uzeo je jedan redak iz Biblije kao svoju misao vodilju, i razmatrao ga kroz devetnaest godina, a da nije uzimao drugog predmeta.37/

Tako doista ostaje načelo: temeljitost i umjerenost vrijede više nego sitničavost i preobilnost.

V. Poglavlje

JEDNOSTAVNA DUŠA U SVOM VLADANJU PREMA BLIŽNJEMU

Jednostavna se duša drži pred svakim tako, kakva je pred Bogom. Ni pred kim ne radi drugačije, nego kao da joj je sam Bog svjedok. Zato se ne pretvara, ne prikriva ništa, ne ističe neka svoja nastojanja više nego druga. Ako vidi, da je cijene više, nego što treba, ne pada joj ni na kraj pameti, da se zbog toga u srcu uzdiže. Naprotiv, to joj je muka. Ako osjeća, da je ljube, razumije, da je to možda radi njezinih sposobnosti, i sigurno usprkos svih njezinih pogrješaka, pa se raduje i blagosivlje Boga, ali se ne uzoholjuje. Ako pobudno djeluje na druge to je zato, što zaista nije nikada nastojala, da druge diže ukazujući im se kakva nije. Čisto svijetlo izbija iz njezine duše, te svijetli i grije.

Ta će se unutarnja jednostavnost očitovati na više načina.

Jednostavnost u odijevanju. To je vanjština. Ona vrijedi manje nego nutrina. Ali ipak vrijedi. Budući da se jednostavnost prilagođuje prilikama, svetom se Ljudevitu činilo, da je kraljica preraskošno odjevena; a kraljica bi htjela da je kraljevo odijelo dostojnije. Kada su sv.Franji Salesu prvi put pokazali odijelo pripravljeno za redovnice od Pohođenja, uze škare i prikrati straga koprenu. Svetoj Franciski Chantal, koja se uznemirila gledajući u svojoj kući, kako se njene kćeri dotjeruju, reče biskup: "Treba da fazani glade svoje perje". No kad bi koja djevica pretjerala, duhovito bi je opomenuo i pod redovničku koprenu tisnuo gdjekoji neposluš ni uvojak. Htio je, da njegova "pobožnica" bude najbolje odjevena, ne kao tašta lutka, nego radi ugleda kreposti.

x x x

Jednostavnost u razgovoru. Gospodin nas na nju poziva: "Kad govorite, kažite: Što jest, jest; što nije, nije." Ništa neprirodno, usiljeno. "I pred sucima ćete govoriti, što vam se dade. Duh Sveti će vas nadahnuti".

Sv. je Vinko Paulski ovako tumačio svojim kćerima: "Znat ćete, da ste prave kćeri Ljubavi, ako budete sasvim jednostavne, ako previše ne prianjate uza svoje mišljenje, nego se podvrgavate tuđemu, ako ste iskrene u svojim riječima i ako vaša srca ne misle jedno, dok usta govore drugo". Svećenicima Misijonarima ponavljao je istu pouku: "Kod govora, treba da jezik iznosi ono, što je u srcu. Ako ne bi bilo tako, onda treba šutjeti". Svojim dvjema redovničkim obiteljima prednjačio je svojim vlastitim primjerom. "Meni je Bog dao tako veliko štovanje jednostavnosti, da je zovem svojim Evanđeljem. Posebna mi je pobožnost i utjeha, da govorim onako, kako jest."38/

Jednostavnost uvijek uljudna a nikad zanemarena nije nipošto sinonim nehajnosti i neumjesne familijarnosti. Ali mrzak joj

je lažan i neprirodan način svijeta, način, koji nema ništa zajedničko s pravom uljudnošću. Ona ne će beskrajno prosvjedovati, kada treba proći kroz vrata, pa netko ljubezan hoće da joj dade prednost.39/ Pred "malenima" jednostavnost je smjerna, jer prelazi preko prividnosti i gleda Boga. Pred moćnima se ona ne uzbuđuje, ni ne zbunjuje: "Samo Bog je velik!"

Jednostavna se duša u svakoj prilici prikladno vlada i gotovo uvijek s nekom primjesom nevinosti, što još više očarava. S koliko li bismo se prekrasnih sličica nasladivali listajući živote starih samostanaca i starih pustinjaka!

Pitali su opata Poemena:

"Što da činimo, ako opazimo, da koji brat drijema za vrijeme oficija?"

"Koliko je do mene", odgovorio je opat, "kad bih vidio kojega brata, da drijema, stavio bih njegovu glavu na svoja koljena i pomogao mu, da se odmori".

Neki je pustinjak došao u pohode k drugomu: "Oprosti mi, rekao je na odlasku, "što sam prekinuo tvoju šutnju."

"Moje je pravilo - odgovori njegov drug - " da vježbam krepost gostoljubivosti i da primam sa svom ljubavlju one, koji me pohađaju".

Neki star i bolestan pustinjak zaželio svježa kruha. Jedan brat smjesta krene, pređe pustinju i vrati se, što je brže mogao. Iz želje za trapljenjem starac odbije. "U ime Gospodnje uzmi! Nemoj da ostane bez koristi žrtva, koju je učinio tvoj brat". I sasvim jednostavno bolesnik uz hljebac.4o/

x x x

Nema sumnje, jednostavna duša nikad u svojim razgovorima ne teži za tim, da je cijene više, nego što zaslužuje, niti nastoji, da dobije svoju stranicu u narodnoj povijesti, niti da vješto, ali nesavjesno prikrije svoju nesposobnost, svoju nespretnost ili nemarnost, da sakrije svoje nesavršenosti i zasjeni tu stranu svoje osobe.

Tko nas poznaje uistinu onako, kakovi jesmo? Kako li se instinktivno ograđujemo i kako ljubomorno branimo svoju unutarnju kulu! Ima li mnogo onih, koji zbilja znaju, što mi mislimo? Kad se nađemo sučelice mišljenju različnu od našega, kakvom li vještinom katkad uljudno, a prigodice i diplomatski umijemo sakriti svoje stanovište. Možda će naš protivnik konačno držati, da smo istog ili gotovo istog mišljenja, tako smo umjeli niansirati naše suprotno stanovište i spriječiti, da se ne bi zadržavali dalje na toj protivnosti! Netko će držati da pristajemo uz njega. Obilujemo riječima. Šta je tu zbilja sasvim iskreno? Kad izlučimo konvencionalne formule, što će ostati?

Duši zaista jednostavnoj i ne dolazi na pamet, da sama o sebi govori zlo s nakanom više ili manje neiskrenom, kako bi se pričinila kreposnom. Ona nagonski radi po savjetu Fenelonovu: "Bo-

lje je ponizno šutjeti, nego ponizno govoriti". Ako je i bilo sveta-ca, - "nesrećom" primjećuje P.Faber - koji su tražeći da budu poniženi, nastojali, da se o njima zlo sudi, jednostavna duša, ne mari, da ih uzme za uzor. Takav način kreposti nije joj mio.41/ Ona zna svoje pogrješke i ne treba da išta hini.

U životu Don Bosca pripovijeda se, da je jednog dana bio pozvan na ručak. Gosti su očekivali, da će jesti samo sasvim malo. Nipošto! I kad je pri koncu donešena torta, uzeo je posve normalnu porciju, možda i malo više. "Vidi se, da je svetac"- šapne jedna gospođa u uho svojoj susjedi - htio bi, da mislimo, da nije svetac. Kolike li poniznosti!" Don Bosco nije ni izdaleka tako mislio! Kad su mu to kasnije pripovijedali, reče šaleći se: "Glavno je, da je netko na dobru glasu, onda može sebi dopustiti sve, što hoće."42/

Kada to traži ljubav ili barem korist razgovora, ne će se jednostavna duša kratiti, da prostodušno kaže, što zna. Ona će čak i javno nastupiti, znajući da bi - premda je ja mrzak, - žestoka tvrdoglavost, da od sebe ne dadne ništa, mogla biti jedan oblik oholosti ili barem zapreka prijaznoj ljubavi. Ako postoji nepodnosiva uobraženost nekih ljudi, te čitave razgovore ispunjaju govorom o svojoj vlastitoj osobi, postoji i bezličan način, da govorimo o stvarima, kao da su izvan nas. I to je nezgodno i govoru oduzima mnogo zanimivosti.

Jednostavna osoba pristaje, da govori o sebi, kad je potrebno, ne više nego što treba, ako opazi, da je bližnjemu do toga stalo. Nikad pri tom ni najmanje želje da se istakne.43/

Ako je dužna tajiti svoju misao, ne će jednostavna duša misliti,da mora svemu svijetu otkriti sve svoje misli. Prava je jednostavnost obzirna i nikad ne protuslovi mudrosti, koja instinktivno otkriva, što treba i što je dobro reći, a što je bolje prešutjeti.

Ali njezino se vladanje očito i srdačno prima. Sugovornik osjeća povjerenje, on vidi, da mu se vjeruje, i nema osjećaja, da onaj, koji ga sluša, nastoji iz njegovih riječi otkriti njegove intimne misli ili barem njegov značaj i sposobnosti.

Kod nje nema nikakve obmane, afektirane, lažne, u srži licemjerne uljudnosti. Kad ona nekome kaže, da ga voli, voli ga. Kad nekome vjeruje, onda mu zaista i vjeruje. Ništa od one dvojnosti,koja se ovdje naziva dvoličnost.44/

Ako ćemo vjerovati Estelli Faguette, vizionarki iz Pellevoisina u Indru, koja je godine 1876. čudesno ozdravila, njoj je presveta Djevica kod petog ukazanja uz ostalo rekla i ovo: "Ako mi hoćeš služiti, budi jednostavna, i tvoja djela neka odgovaraju tvojim riječima".

x x x

U duhovnom vodstvu jednostavna duša nalazi vrhunac pomoći, koju je Bog stavio u vodstvo. Ona je poslušna i ne odriče se slaboća, ali pita savjet i traži nadzor. Ne pretrpava mnogim riječima nego je spremna sve reći. Ne želi se praviti zanimljivom, niti učiniti, da je cijene. I ovdje samo Bog i bolja služba Njemu. Vodstvo, kakogod bilo korisno, samo je "sredstvo". Treba ga iskoristiti, koliko je korisno i ništa više.

Prema poglavarima jednostavna je duša dragovoljno podložna, bez "ako", bez "ali" bez "možda..." Oni su posrednici volje Božje. Nijedno drugo gledište ne vrijedi. Navikla da ide izravno prema onome, što je bitno, jednostavna se duša ne zaustavlja tražeći opravdanja, a još manje isprike. Ako joj je ipak jasno, da bi trebalo promijeniti položaj, u koji je stavljena, ona će to kazati.Ako je to nemoguće, ona će moliti savjet od Boga i raditi, kako je prema prilikama najbolje. Ako je dopadne ukor, ne će se razljutiti, nego zahvaliti i promisliti, kako će dobro iskoristiti iskustvo i primljenu pouku.

Jednostavna je duša prema jednakima srdačna. Moglo bi se reći: to je neusiljena narav, koja ne poznaje plahosti i lažne stidljivosti, koja svojim primjerom djeluje na druge, a da joj to nije namjera, puna je poleta. Ona je takova, jer ne misli na sebe. Misli na druge. Ona pogađa, što bi moglo druge razveseliti. Zna, kako treba postupati s kojom osobom, da se razvije, nastoji da uzvisi druge, iščezava, kada treba, izlazi na pozornicu, ako je potrebno, ali nikad, da se pokaže, nego da rastrese i pouči druge. Sve to čini, kao da se to nje ne tiče, bez prethodne vježbe, bez nespretnosti i usiljenosti, bez one ukalupljene ljubaznosti, koju je neki zloban šaljivdžija nazvao "ljubaznost posebnog ispita savjesti", to jest ljubaznost, u kojoj se osjeća naprezanje.

Doista, jednostavna duša vrši sve to ljupko i gipko. Krivulje su zaobljene, a ublažene vijuge, iznenađenja, različnost karaktera i situacija. Nije to vrt arhitekta Le Notre-a s geometrijskim figurama, povučenim prema užetu. Ne, to je triumf uređaja, u kojem je svaki cvijet našao sam svoje mjesto, gdje ima toliko slikovitosti po stazama, tu svježine u izobilju, a tamo široki mlaz svjetla; još koji korak i eto nov krajolik. Nije sve dotjerano, nakovrčano, poravnano i počešljano. Sačuvana je raznovrsnost vrsta i originalnost listanja. Ali cjelina pokazuje nešto posve novo. Trebalo je, da se vrtlarske škare što manje prošeću. Ništa nije načičkano. Tu vlada neusiljena sloboda i savršena pravilnost, a nema ništa hladna. Tu i tamo ima vidika, koji se otvaraju prema beskrajnim horizontima.

x x x

Jednostavnost u vladanju. Sve je tako, kako treba da bude, da ne pobuđuje tuđe pažnje i ne izaziva kritike. Neka diskretna lakoća pri svakom susretu. U već spomenutoj bilješci vlč. Pasteau-u, netko je rekao o njemu, da je kao sjemeništarac za vrijeme praznika bio savršeno rezerviran prema prijateljicama svojih sestara i rođakinja. Ipak se kod njega nije osjećala nikakva smetenost: ništa odmjerena, ni zgrčena. "Naviknut živjeti među svojim sestrama i rođakinjama, velečasni se nije ni malo bojao ženskih naklonosti." Može se uostalom pretpostaviti, da je mladi ženski svijet, koji je pohađao porodicu Pasteau, bio isto tako rezerviran i jednostavan. Što se tiče djevojaka, Guy de Larigaudie, iznio je u Etoiles au grand Large,45/ svojom svježinom i uobičajenom muževnošću, uvjete, da odnosi prema mladim ljudima budu posve ispravni: "Krivi nas je odgoj prečesto učio, da gledamo u ženi samo priliku

za grijeh, mjesto da u njoj gledamo izvor bogatstva. Sigurno je, da je drugovanje mladića i djevojaka beskrajno delikatna stvar... Ako se djevojke vladaju kako dolikuje, jer jedino o njima zavisi vladanje mladića u njihovoj prisutnosti, to njihov utjecaj može biti velik." I on završava ovom molitvom: "Bože moj, daj, da djevojke, naše sestre, ostanu dobre, da imaju prozirnu dušu, da budu vedrina i milina našeg mučnog života, da budu prema nama jednostavne kao majke, iskrene, bez želje da se svide. Ne daj, da se ikoje zlo uvuče među nas, a učini da budemo, kako mladići tako i djevojke, jedni za druge izvor bogaćenja, a ne pogrješaka."

Neki drugi od ovih otvorenih mladića Pierre Gaudilliere, student u Parizu, nalazi u "Domu sveučilišnog grada", "simpatičnu grupu kako mladića tako i djevojaka". Obzirom na djevojke zabilježio je: "Bilo je to za me otkriće onog ženstva, koje nam donosi toliko u pogledu finoće, obazrivosti i plemenštine", a zatim dodaje veoma lijepo: "Ili bolje ne, nije to bilo otkriće, jer dugo već imam mamu pred očima. To je bilo produbljivanje, generaliziranje na području ne više obiteljskom, nego društvenom".46/

Nije li ovdje prilika da ponovimo već poznatu rečenicu: "čistima je sve čisto". Koji su zaista jednostavni, o svakoj stvari i o svakom biću ispravno sude.

U istu svrhu duša kao što je vlč. Pasteau, može se uvrstiti i vlč. Long-Hasselmans. I on je tek student, ali se je odlučio predati Bogu. Što se više približava željenom času, to se više produbljuje, čisti i trga od svega: "Ja sam širokogrudniji", bilježi on jednog dana." Ljubav je dobra u svojoj biti. Nema više prividne kreposti. Samo da pogled bude jednostavan, posve blizu Boga". A njegov životopisac47/ dodaje: "Njegov je pogled postao jednostavniji. On je vidio dalje, jer je gledao na više, vidio je bolje, jer je gledao ravno pred sebe".

Nije li u istom smislu Louis Gillet gledajući ženske likove Fra Angelica tako čiste, prozračne, slobodne od svake putene ideje, mogao reći: "Ovo se čisto srce nije trebalo nič ega plašiti. Priroda nema zamki. On je izigrao njezine lukavštine svojom jednostavnošću. Oslobođen od svake požude, može on uživati u svakom stvoru kao u remek djelu Uzvišenog umjetnika.48/

Premda je to pretjerano rečeno - jer nitko nije na zemlji utvrđen u milosti - razumije se, što životopisac želi reći: kada jednostavnost dostigne svoj idealni cilj, proizvodi čudo, da praktički sprječava, da se napast uvuče.

x

x x

U djelima revnosti, jednostavna duša osigurava sebi instinktivno dvije stvari: da se u svijetlu vjere troši u službi bližnjega, da ni u čem ne traži sebe i da se ne brine ni za hvalu ni za žrtvu, ako ustreba da se makne. A onda promišljena umjerenost u izboru djela apostolata, ako je izbor prepušten slobodnu sudu. Jednostavna se duša ne da prenatrpati. Ona zna, da se u groznici ništa ne čini dobro. Množina i ovdje može samo škoditi ne samo njezinoj duši, nego i bližnjemu.

Već smo spomenuli vlč. Pasteau-a. Evo još jedan odlomak. On razmišlja o svojoj službi u vojsci. Sve je to tako malo, ako se promatra vidljiv učinak na ljude. To ga dakako žalosti. Ali gledajući dublje, on razmišlja, da "bit svećeništva nije služba, pa ni sama molitva: nego ono prikazivanje i žrtvovanje u ime sviju, u ime onih, koji to čine bez znanja i razumijevanja... Potpuno oslobođenje u očiglednosti, koja se ne da izreći..."

Svakako svećenik nije kartuzijanac i on bi slabo shvaćao svoju dužnost, kad ne bi vršio službu, koja mu je povjerena. Ali premda je ova služba za duše tek njegova drugotna dužnost u redu vrijednosti, jer prva dužnost je čin, koji se vrši nad fizičkim tijelom Kristovim u svetoj Misi[49], to se ipak događa, da svećenik toliko misli na duše, da zanemari Boga. I Remy Pasteau želi dosta naglo pobiti ovu zabludu. A njega je Bog oslobodio te "napasti"-: "Moja svećenička uloga u ovom životu i u najneznatnijim dužnostima, samo je onaj bitni čin mjesto svih rastresenja apostolata, (čin kojim) prikazujem i posvećujem i nenadano pretvaram, jer sam svećenik, svoju prividnu beskorisnost u onaj ostatak, koji još nedostaje Kristovim patnjama, da bi Njegovo kraljevstvo konačno došlo."...

Razumljivo je, što on želi reći s "rastresanjima apostolata". Neka izraz ne buni. On se ostvaruje i odviše ne samo jednom. Spominje se revnost. Ne bi li više trebalo iznijeti iz zaborava ono, što je glavni elemenat? Jedinstvo se "contemplata aliis tradere" - izgubilo, zaboravljeno je bitno: contemplata.

Oni koji rade među laicima, izloženi su također opasnosti "mnogostrukosti". Uz tolike ljude, koji ništa ne rade, oni koji nešto žele učiniti, razvijaju često neku grozničavu revnost. Previše posala, previše žurbe u poslima ili želje za uspjehom, pa makar i za Boga. Nije oduševljenje nešto loše, nikad ga ne će biti previše, nikada dosta. Ali pravo oduševljenje mora biti u skladu s razboritim nutarnjim počinkom. Molitva i odviše nedostaje u brojnim oblicima obraćenja i odatle proizlazi neplodnost tolikog apostolata[50]. Trebalo bi pojednostaviti obim i raditi u dubinu. Manje se zadržavati na površini, a ići dublje do izvora plodnosti.

VI. Poglavlje

JEDNOSTAVNA DUŠA U SVOM VLADANJU PREMA SEBI

Spomenuli smo već, da se jednostavnost, jer je primarni pojam, može tumačiti samo svojim suprotnostima. Jednostavno je ono, što nije složeno. Nesreća je, što su naše "mnogostrukosti" bezbrojne, od dvoličnosti u pravom smislu riječi, promišljenog licemjerstva, nesvijesne laži, sve do prevrtljivosti, sklonosti da mijenjamo uvjerenje, navike oklijevanja, neodređenih zaključaka, stalne sumnje, nedostatka sklada između načela i primjene, prirodnosti, duha zamršenosti, nemira savjesti. Sve su to samo neki oblici "množine".

Ovdje ćemo govoriti samo o našoj "mnogostrukosti" u odnosu s nama samima. To je još čitav jedan svijet. Zar se nisu usudili ustvrditi: "Najstalnija komedija, što je čovjek igra, u prvom je redu ona, koju igra pred samim sobom."

x x x

Ima jedan način, da čovjek vara sama sebe. Taj je relativno surov. Ne ćemo se zadržati kod njega. Karikaturista je Gavarni za svoje mladosti bio u službi kod nekog arhitekta. Kad bi mu dosadilo precrtavati nacrte, kažu nam braća Gongourt, onda bi okretao svoj kompas. Ako se je šiljak igle zaustavio prema ulici, onda bi si priuštio odmor. Ako se nije zaustavio prema toj strani, pa ništa, i opet dobro, započinjao bi iznova s nadom u žuđeni pravac.

Mogli bismo bez kraja navoditi slučajeve iste vrste i te kako poučne! Najobičnije se nedostatak jednostavnosti javlja u manje grubom obliku: kao izvjesni nedostatak bezuvjetne čestitosti u nakani.

Pisac "Nasljeduj Krista" tumači: Čovjek ima dva krila, da se uzdigne sa zemlje: jednostavnost i čistoću. Jednostavnost u nakani, čistoća u ljubavi."51/

Gotovo će isto na drugi način reći sv.Franjo Sales: "Jednostavnost je kao voda, koja je najbolja, kad je najprozirnija, najčišća i s najmanje sastojina. Najdivnija jednostavnost kćerka je nevinosti i sestra ljubavi".

Ostavimo ljubav, koja ovdje ne dolazi u obzir. Sada nas zanima jedino čistoća nakane.

"Koji je put", pita Ruysbroek, "kojim se ide Gospodinu ususret...? Put najsavršenije sličnosti... Jednostavnost nakane sakuplja raspršene snage duše u jedno i sjedinjuje duh s Bogom... Prolazeći i promičući sva mjesta i sve stvorove ona nalazi Boga u svojoj dubini". I flamanski učitelj nastavlja: "U bilo kojem radu jednostavnost treba čuvati, vježbati i gojiti iznad svega... Odana i vjerna Bogu ona obuhvaća u svoj zagrljaj nadu i ljubav... Jednostavnost će mi dati nasljedstvo, koje mi je pripravila vječnost."52/

Ako je jednostavnost glavna osobina Božjih savršenstva, kako smo gore spomenuli, to se nemojmo čuditi, što jednostavnost također i najviše pridonosi savršenstvu razumna stvora. Kod stvora se ne radi o fizičkoj jednostavnosti, ali zato je on sposoban za moralnu jednostavnost, za kojom mora težiti svom snagom.

Moralna jednostavnost stoji u tom, da čovjeku bude Bog jedino pravilo njegovih ideja i sudova, predmet njegovih želja i cilj njegova djelovanja. Ona stoji u tom, da Mu predamo sve, da nam ono što je u Njemu milo bude iznad svega, da u svemu gledamo i slijedimo Njegovu svetu volju. Tako je činio sveti čovjek Job, o kojem nam sv.Pismo kaže, da je bio "čovjek jednostavan i pravedna srca".53/ Duša je zaista jednostavna u svojoj nakani, kada poput ravne crte teži k svome središtu najkraćim putem, a da se ne udaljuje prema nekom drugom predmetu ili bavi sa sobom. Ona je zaista jednostavna, kad je došla do tog jedinog Božjeg gledišta. Ona do-

lazi do savršenstva u jednostavnosti, kako je to o sebi smjela reći Consummata,54/ kada nastoji živjeti "utopljena u jedinstvu" težeći, da se sjedini srcem, nakanom i najsavršenijom čežnjom s Onim, koji je neograničeno i apsolutno "jedan" i samo želi, da nas povuče u Svoje sretno jedinstvo.

Bog je jedan na način, koji odgovara i koji može odgovarati samo Njemu. On je jedan, te sve nužno dovodi Svome jedinstvu. On je jedan, i svi stvorovi, koji se žele s Njim sjediniti, mogu doći do tog sjedinjenja samo ako posjeduju Njegovo jedinstvo. Duša dakle, da bude sveta, mora biti pristankom duha i srca jedna samo Njemu i samo za Njega. Ako u isto vrijeme, dok traži Boga, obuhvaća i traži samu sebe, ako svoje interese dijeli od Božjih, ona nije jedna, niti moralno jednostavna, jer ima dva predmeta. Ništa ne opravdava bolje razlog zašto postoji određeno mjesto, koje očekujemo poslije smrti, gdje će se očistiti od tolike rđe duša, koja je na zemlji dopustila, da se čista kovina pomiješa sa smjesom, koja je obavija, ili nije uništila prije polaska u drugi život okajavanjem sve, što je bilo mješavina i množina. Bit ćemo pripušteni gledanju i uživanju Boga tek onoga dana, kad u nama ne bude bilo više ni traga nečega, što ne bi bio On.

Zato usred svih promjena, koje nas zanose, težimo sve više za jednostavnošću, kloneći se zavijutaka, neopravdanih predviđanja, sumnja, nepouzdanja, mudrovanja, pa ugađanja samima sebi, traženja vlastitih probitaka, koji se ne bi pokoravali Božjim interesima i ne bi bili ispravni. Pazimo mudro na naše prirodne sklonosti, koje tako često iskrivljuju našu pravičnost. Sveti Ignacije Loyola među glavnim odredbama, nalaže svojim redovnicima, da u svemu traže samo Boga: "Ut in omnibus quaerant Deum"55/.

Nije li nam naš Gospodin preporučio tu čistoću nakane tekstom, koji nam donosi sv. Luka, a služi kao Evanđelje na primjer u misi svetog Martina 11. studenoga. Taj tekst premda se čini zagonetan, u stvari je dovoljno jasan: "Svjetiljka je tvome tijelu oko tvoje; ako je oko tvoje zdravo sve će tijelo tvoje biti svijetlo", i obratno "ako je oko tvoje bolesno, i tijelo će tvoje biti tamno", to jest sve će ići zlo, noga će ti se spoticati, glavi će prijetiti pogibelj, da se udari, a tijelu da padne. Naučitelji i tumačitelji56/ slažu se, da Gospodin ovdje govori o snazi i pravcu nakane, radilo se o dobru ili o zlu. Kao što oko ravna udovima i svim pokretima tijela, tako nakana upravlja našom cjelokupnom djelatnošću. Oko jednostavno i jasno, to je dobra nakana, koja širi svoje svijetlo na cijelo tijelo naših čak i indiferentnih čina, te ih čini dragocjenima pred Bogom. Mutno oko, koje je prašina bolno povrijedila, to je zla nakana, koja zamračuje sva naša djela, te ih pretvara u djela tame ili barem u djela manje slave Božje.

Pazimo zato dobro, mi ne ubrajamo u zle nakane ono, što se samo po sebi razumije i što uostalom nije u našem sadanjem vidokrugu. Pazimo na primjese u našim nakanama: tu je želja za ugledom; potajno zadovoljstvo sa sobom, kad činimo dobro ili također, kad u molitvi nalazimo utjehu; želja da općimo s Bogom samo radi slasti, koju u tom nalazimo; posve ljudsko zadovoljstvo u uspjesima revnosti, ili jad u neuspjesima. To su samo neke pojave između mnogih.

U običnom toku života ne dopustimo, da nas stvorovi svojim djelovanjem zadrže ili zaustave. Umjesto da nam oni služe kao

zaslon i da nam sakriju Boga, neka nam posluže kao podnožje, koje će nas uzdići do Svevišnjega.

Pripovijeda se, da je u vrijeme prvih redovnika neki isposnik stajao na pragu svoje ćelije i digao prema svijetlu list s drveta. Gledao ga, a suze su mu udarile na oči. Netko ga upita: "Zašto plačeš, oče? Što vidiš u tom listu?" - A isposnik odgovori: "Vidim Isusa Krista raspetoga".

Znajmo u životu i u igri stvorova otkriti Onoga, koji je sve stvorio. Znajmo, da su sporedne stvari samo sporedne. Idimo ravno prema Uzroku. Uvijek jedinstvo! Jednostavnost! Neka pobijedi čistoća nakane!

Ozbiljni pisci primjećuju, da je potpuna čistoća nakane teška. Mi se s mukom posve trgamo od sebičnosti i s mukom se savršeno čistimo, jer smo nastali od mješavine. "Dobro znamo", piše također Faber, "da nam se nije nikad dogodilo, otkako smo na svijetu, da nešto učinimo iz samo jednog jedinog motiva. U tom slučaju (kad kažemo, da imamo samo jedan motiv), mi upravo sebi pripisujemo milost uzvišenu i rijetku, čak i kod svetaca iz kalendara".57/ Nastojmo također, tako velikodušno, kako samo možemo, da pokretne sile naših čina budu potpuno ispravne i čiste.

x x x

Jednostavna se duša posve pouzdaje u Boga, zato se ne muči nekorisnim brigama. Dosta su joj brige redovitih dužnosti. Uzmimo samo jedan dan: Kada dođe sutra, zvat će se opet danas; bit će vremena, da onda na nj mislimo. U pustinji je mana padala svakog jutra, tako da su je Hebrejci imali za vrijeme cijeloga izlaska.

To ne znači, da jednostavna duša ne poznaje poteškoća. Jednostavnost nije naivnost, benavost. No vjera duše hrani nadu. Sveti Franjo Sales piše vrlo lijepo: "Lav, koji je odvažna životinja, pa hoda u prostodušnosti srca, zato što se pouzdaje u svoju hrabrost. Izašavši zaspi isto tako lako na otvorenu putu kao i u posebnu skloništu"58/. Ako se pojavi opasnost, ništa zato, oprijet ćemo se s natprirodnom pomoću toga časa. To nipošto ne znači, da se izlažemo, da živimo u oblacima i da smo neoprezni. Molili smo, čuvali se potrebnim oprezom, pa što Bog da! Što koristi gledati pred sobom samo brda? Jednostavna duša, izvježbana u strpljivosti prema sebi, isto je tako strpljiva prema stvarima, događajima ili prilikama. Ništa je ne može zbuniti.

U pismu gospođi de Chantal od 14.listopada 1604. pisao je sv.Franjo Saleski, na koga se treba odlučno pozvati kadgod se govori o jednostavnosti59/: "Ako uznemirite dušu, koja se je vezala uz vježbu razmatranja (a nema ispravan pogled o duhovnom životu), vidjet ćete, da dolazi žalosna, užurbana i začuđena. Duša, koja posjeduje pravu slobodu, doći će s jednakim licem i ljubeznim srcem nametljivcu, koji ju je uznemirio (ovdje nam misao i nehotice leti k Elizabeti Leseur, kojoj muž, dok je bila u molitvi, dolazi kazati, da je izgubio dugme s ogrlice), jer joj je svejedno, hoće li služiti Bogu razmatrajući, ili će Mu služiti podnoseći bližnjega."

x x x

Postoji još jedna i to najstrašnija opasnost, od koje nas čuva krepost jednostavnosti. To je svraćanje na sebe.

Neki nemaju jasan pojam o granici, koja dijeli praksu razboritog ispita savjesti od štetne sklonosti k samopromatranju. Toliko rade oko svog popravka, da mnogo i premnogo vremena provode u promatranju svoje osobe. Borba proti sebi može se pretvoriti, ako se ne pazi, u izvjesno traženje sebe.

Kod mnogih, koji nemaju ravnoteže, želja da se očiste, graniči sa skrupuloznošću, koja je žalostan kamen spoticanja tolikih slabih dobrih volja. Nitko nije bolje od engleskog oratorijanca Fabera ožigosao ono, što on naziva skrupuloznom varkom. Vrijedno je navesti cijeli odlomak: "Što više napredujemo u godinama, to nam je jasnije, da skrupuli ne koriste ničemu. Skrupulanti okreću sve naopako. U njihovim dušama pronalazimo svake godine ocean djetinjastog samoljublja. Izgriza ih neka nadutost, koja prikriveno osuđuje sve na najoštriji način. Njihova sebičnost se odlikuje nepodnosivom malodušnošću. Zdrav sud, što ga imaju, samo je prividan i ne vrijedi više od baršunova šljivina sjaja. Ne bi bilo loše, kada bi se sav pobožni svijet udružio, da u masama uguši tu kugu, jednu od najmilijih varka, kojima se služi sotona. Ona je njegovo najposlušnije oruđe. Ona privlači pažnju na lažne predmete, te je isključivo veže uz ono, što je ne bi smjelo zaokupljati... Skrupulant, sposoban samo za to danas umara i vježba u strpljivosti, spada među osobe, koje čovjek voli poznavati samo iz daleka i na slici, kao divlje životinje iz Afrike. Velika je nevolja imati s takvim ljudima posla."60/

Ova će se stranica činiti oštra. To je zato, što se u toj stvari više gleda na patnje penitenta, nego na muku ispovjednika. Vjerujte, ta muka nije mala! A možda joj je uzrok i u tome, što pojedini duhovni vođe, radi krivog ili pretjeranog sažaljenja, posvećuju previše pažnje vječnim i uzaludnim molbama da im se nešto protumači, priznaje ili bez kraja precizira. Treba zahtijevati jednostavnost i to u ime poslušnosti. Inače će se splesti. Premnogi skrupulanti misle, da je skrupuloznost bolest, što im nesvijesno laska, radi toga glume, da bi ganuli, smatraju se zanimljivima. Kada bi bili uvjereni, da je to gotovo uvijek samo glupost, ne bi se toliko žurili otkrivati svoje smiješne teškoće.

Poslušajmo još jednog učitelja duhovnog života. Msgr. Gay raspravljajući o "svetom duhovnom djetinjstvu" obzirom na predanost, preporučuje ga kao grob skrupuloznosti, koja je "glavno sredstvo đavla, da dušu učini nesposobnom i lijenom čineći je malodušnom, da joj stegne i osuši srce neprestanim svraćanjem na sebe samu, da joj zamrači život sa hiljadu oblaka sićušnih briga, neosnovanih bojazni i smiješnih muka".61/ Msgr Gay dodaje: "Napisane su čitave knjige o naravi i liječenju skrupuloznosti. Sve se svodi na jedno: postići, da se skrupulant posve preda."

Bilo, kako bilo, onome, koji je u napasti, da se previše bavi sobom i da se vječno uznemiruje, ne bismo znali preporučiti bolje knjige, nego što je knjiga "La Piete confiante" od vlč. Tourville-a. Navedimo od hiljadu samo jedan odlomak, koji vrijedi zlata: "Ljubite našega Gospodina jednostavno, to znači: u savršenom uvjerenju, da ste uvijek i beskrajno nesposobni, ali zadovoljni,

da ga tako ljubite. Nemojte se s našim Gospodinom ozbiljno takmičiti u ljubavi. Važno je, da budete u toj borbi pobijeđeni. Idite samo jednostavno i ponizno, koliko samo iskreno možete. To će biti savršenost".

= = = = = = = = =

VII. Poglavlje

PREDNOSTI JEDNOSTAVNOSTI

Treba razlikovati korist, što je ima onaj, koji se vježba u jednostavnosti i korist, što je imaju oni, koji gledaju kako se ta vježba vrši.

* * *

Tko se vježba u kreposti jednostavnosti u obliku, u kojem smo je pokušali opisati, ima sve izglede, da je njegov duhovni život na najvišem stupnju, jer su njegovi odnosi s Bogom prodahnuti duhom djetinjstva, a to je ključ svega. A zatim drugi veoma znatan rezultat: on posjeduje za sve situacije, u koje ga život može staviti, glavno sredstvo, da vlada prilikama i samim sobom.

Odredimo malo točnije ove dvije točke.

Nitko ne će osporavati, da je temelj svakog savršeno razborita i uravnotežena duhovnog života duh djetinjstva. Bog postavljen na svoje pravo mjesto, iznad svega, ne da postupa kao vladajući gospodar, nego kao milosrdan i dobar otac, traži našu ljubav, i, kako kaže sv.Pismo, "svetu slobodu" u svojoj službi, "slobodu djece" plemenita roda. I naš je Spasitelj došao, da nas osobito o tome pouči. On je govorio samo o Ocu, zanimao se samo za Oca[62]. Prije nego što bi pristupio poslu, podizao bi oči prema Ocu, da bi i nas pozvao, da isto tako činimo. Umirući predao je Svoju dušu Ocu želeći, da i mi u svom posljednjem času isto tako učinimo. Najosnovnija dogma Evanđelja jest: da nas je Bog Otac posinio po Isusu Kristu, da nas je po Njemu uzdigao na dostojanstvo sinova, dostojanstvo, koje nam zajamčuje posjed očinske baštine u dan, u koji On bude htio. Lako bi bilo pokazati, kako ovaj naslov djece Božje pretpostavlja i u pamet nam doziva glavne istine naše vjere, da je osnov naše nade i veliki motiv naše ljubavi.

Međutim ništa nije tako rijetko, nažalost!- kao to sinovsko raspoloženje prema Ocu, kao ta sveta sloboda djece Božje puna ljubavi. Koliki se mnogo više Boga plaše, nego što ga ljube! Koliko ih ima dovoljno nadnaravne mudrosti, da bi se Njemu povjerili potpuno, da bi se usudili vjerovati, da su njihovi probitci sigurniji u Njegovim, negoli u njihovim rukama? Koliki, dok su sretni, priznaju Boga Ocem, ali ako utjehe nestanu, uplaše se, i vide u Njemu još samo strogog gospodara ili, u svakom slučaju, gospodara, koji ih zaboravlja.

Kolike bi krepost jednostavnosti pomogla, da se vrate sa tih žalosnih stranputica! Zar otac nije otac i onda, kada nastoji učvrstiti svoje dijete, kao i onda, kad ga miluje? Kad se

jednostavna duša oslobodi svojih sebičnih pogleda, ili nastoji, da ih se što više oslobodi, ne gleda na sebe, ona je uvjerena, da su putovi Božji izvrsni, ma što se dogodilo. Bez obzira na to, hoće li biti utješena ili ne, ona služi i hoće samo da služi, ne brine se za plaću. Bog je njen otac. On zna, što joj treba. Jesu li događaji bolni? Bog Otac je tu, da to ima na umu, a ona je Njegovo dijete. Sve izgleda, da teče u suprotnosti s onim, što ona želi. Nije li najbolje, da želi samo ono, što Bog hoće i određuje.

Kakva li jedinstva, kakve nadprirodne slasti, pogotovu - kakva li mira!

"Jednostavnost" se ne protivi tome, da se Bogu ponekad blago pritužimo na Njegov postupak. Ta joj je sveta sloboda dopuštena.[62] On nije zamjerio Tereziji Avilskoj, kad Mu je ona obasuta patnjama govorila: "Ako je ovo, Gospodine, način, kojim Ti postupaš sa svojim prijateljima, onda razumijem, da ih nemaš mnogo!" Sve prije negoli ledena suzdržljivost, službeno kršćanstvo! Um poštovanje, dakako, koje označuje razmak - a taj je velik od Beskonačnoga do konačnoga, od Apsolutne Čistoće do naše griješne bijede! - Otkrivanje srca i sveta prostodušnost smanjuje razliku.

Vrlo dobro govori ovako jedan od najboljih učitelja duhovnog života, O. Grou: "Dopustiti da Bog upravlja našim nutarnjim životom, slijediti mirno poticaj milosti, ispitivati u svemu Njegovu svetu volju, ništa Mu ne suprotstavljati, suzbijati naše tašte misli, smirivati maštu, prezirati bune i strahovanja, nepravična prema Njegovoj dobroti, eto puta u nebo! Ako na tom putu nabašemo i na trnje, nemojmo se tužiti: mi smo ga posadili."

Jednostavnost čini više, negoli da nas predobije za razborito moralno vladanje prema Bogu. Ona nastoji da što dublje prizna razloge naše ljubavi prema Bogu. Dijete voli promatrati svoju majku, ono se ne zadovoljava, da joj dokazuje poštovanje, da je sluša, da je ne žalosti. Ono je promatra dugo i ne može se nikad zasititi tim udivljenjem punim ljubavi. Što bi za kakvog stranca bilo drskost, to je njemu normalno stanje, koje mu služi na čast.

Jednostavna duša opći s Bogom na sličan način. Ne samo da se njezina aktivnost, posve nadprirodna, razvija u vedrom povjerenju i najčišćoj vjernosti, nego ona uz to teži, da sve više upozna Boga svoje ljubavi i nastoji kao instinktivno, da spozna o svom presvetom Ocu najviše, što spoznati može. Odatle ona, prema mogućnostima, koje joj ostavlja staleška dužnost, vesela pohlepa za svim, što bi je moglo rasvijetliti: za doktrinalnim štivom, molitvom i kontemplacijom, i to u smislu, koji joj diktira duh tjetinjstva, i koji će joj dopustiti, da produbi taj duh djetinjstva.

* * *

Osim te koristi, koju krepost jednostavnosti pruža onome, koji se u njoj vježba na području odnosa s Bogom, treba još spomenuti korist, što je jednostavnost pribavlja duši u svagdanjim pojedinostima cijelog života. Ona pribavlja divnu sigurnost, koja se ne plaši nikakvog odricanja. Ona nam dopušta prijeći preko svega bez zaobilaznih i sebičnih razloga, bez mnoštva grozničavih i neumjesnih mjera opreznosti, koje koče.

Koji je to stari mudrac, koji je u ono sjajno doba Atene, gledajući kako se većina brine za tisuću udobnosti, kako ide za čašću i lakim životom, htio da sa svoje strane prezre užitke ovoga života i da dade primjer potpune jednostavnosti? - "Vlastitost je bogova", rekao je on, "da ništa ne trebaju. Koliko dakle čovjek manje treba, toliko im se više približuje". Jednoga dana opazi on nekog dječaka, koji je pravio udubinu u svom kruhu, da tu stavi sočivo, jer je bio razlupao tanjur. -"Ja sam pobijeđen. Ovo dijete živi jednostavnije od mene", i on baci svoj tanjur. Drugi put ga gleda, kako šakom crpi vodu na izvoru.- "A ja, nemam li ja još nešto suvišna?" - I on baci svoju zdjelicu, te je razbi.

Ako je u takovom ponašanju bilo malo oholosti, ne težimo za njom. Mi imamo divnih kršćanskih primjera ovoga puta u oblasti savršene poniznosti: Franju ili Klaru iz Asiza, stare pustinjake, pa bliže nama Foucauld-a. Kakve li slobode! Ako nam prilike jednoga dana nametnu najradikalniju jednostavnost, sjetimo se tih junaka, koji su sami izabrali, da se odreknu svega.

Odreći se sebe teže je, nego se lišiti materijalnog dobra. Za ovo imamo svaki dan priliku, a nigdje opasnosti za oholost. Ne oklijevajmo! Kakvu li gipkost vladanju podaje veselo odricanje jednostavne duše.

Ima jedna poniznost, koja čovjeka čini plašljivim. Pozivajući ga, da prizna svoje slabosti, ona umanjuje smjelost, potrebno i veoma korisno pouzdanje u sebe, bez kojega nije moguća nijedna odluka, nijedan izbor, nijedna radnja. Jednostavnost je riješila problem prije, nego što je imao priliku, da se pojavi. I to ne naglo ili nedostatkom opreza, nego zato, što se je instinktivno i gotovo neposredno oslobodila samoniklog šiblja, da bi uspravila svoju vjernu i čvrstu stabljiku gore prema nebu.

Koliko li dobro iskorišćenog vremena, koliko uštеđenog kolebanja, koliko uklonjenog lutanja! Ravno k cilju!

Kod mnogih je to možda sretna prirođena sposobnost. Kod drugih svijetlo pouzdanja u Boga, jasnoća pogleda, navika da se ide odmah u srž stvari. Najčešće je to vrlina, koju čovjek posjeduje ili usvaja bez napora, a katkada je pak stiče teškom borbom. U svakom slučaju sretnih li onih, kojima je prozirnost glavna vlastitost, a osnovna težnja ispravnost!

* * *

Jednostavnost nije dragocjena samo za onoga, koji se u njoj vježba, nego isto toliko za one, koji gledaju, kako je drugi vrši. "Ljepota jednostavnosti očarava", govorio je sveti Franjo Sales, "i ja bih uvijek dao sto zmija za jednu golubicu".

Nisu ugodni zamršeni, smušeni ljudi, zapleteni u tisuću putova i stranputica. Mili nam se duh, koji ide samo k cilju, srce koje ljubi, a da se ne propitkuje svakoga časa o zaslugama osobe, koju ljubi ili o razlozima, radi kojih je uz nju prionuo.

Nisu ugodni uobraženi ljudi, hvalisavci, ljudi koji se nadimlju, koji se dive sami sebi ili koji traže, da sami sebe nadvise. Oni ne stiču nikakva poštovanja. Prije ponekad prigovor. Nećak Pia VI., Luigi Braschi, pokazao je zadovoljno markizu de Breteuil, ambasadoru na Malti, svojih dvadeset kola:

- Kako vam se sviđa mojih stotinu kočija?

- Ovih mi se dvadeset kola veoma sviđa", odgovori Breteuil,"ostala ćemo pogledati drugi put".

Jednostavna duša nastoji uvećati svoj kapital, ona mrzi bluff i prihvatila bi rado devizu pripadnika Arsonvalovih: "Ne ću se pričinjati, kad mogu biti".

Ne mile nam se svečane osobe ili one s odviše ljubaznim, namještenim kretnjama. Ova je kosa previše njegovana, a razdjeljak odviše brižno počešljan. Ovaj govor odviše kićen, ova strana odviše akademski složena. Stanoviti oblici prevelike savršenosti, bili bi savršeniji, kada bi imali neki nedostatak, kao znak spontanosti i manje očigledne brige, da budu bez mane. Malo više neposrednosti! Dajte, da malo više vidimo da ste i vi, premda od nas bolji, ipak kao i mi!

Nije bez razloga, da crkva redovito ne proglašuje svetima one, na kojima se još opaža suviše rada. Ona više voli zrelost nasmijanu, rascvjetanu, razgranatu, na temelju odricanja razumije se, ali odricanja, kojemu je ljubav ublažila vidljive granice; O-na boli nadnaravno, koje je postalo kao nešto naravno, kao baršun, komu ne vidimo krute potke, ma kako ona bila čvrsta, i pred kojom zaboravljamo posao radnika.

Dvoličnost ne samo da nije mila, nego je mrska. Ne služi na slavu Anatoleu Franceu, kada se zna ono, što nam pripovijeda Armory u Cinquante ans de vie parisienne. Pošto je primio u vili Said"drugove", koji su došli pozdraviti književnika demagoga, čim su otišli, dade prozračiti i namirisati sobu te obuče elegantan kaput. Jedan drugi nazovi prijatelj proletera, Sebastien Faure, nije se sustezao da od vremena do vremena pohađa neke moderne salone. Jednog dana, srete ga neki od njegovih znanaca na nekoj večeri. To nije bio više narodni vođa u kačketi, nego elegantan čovjek: frak, bijela kravata, lakovane cipele. Čovjek prilično zaprepašten, što ga zatekoše u tako lijepoj opremi, zamoli znanca, da ne otkrije slušačima njegovih revolucionarnih skupština, da ga je vidio kao savršenog buržuja.

Uzmimo drugo područje. Služi li na čast Renanu, kada znamo, da ga je njegov skepticizam učinio pripravnim i na ovakve preokrete: Učeni je helenist Menard zatražio od toga velikog čovjeka Predgovor za djelo Hermes Trimegiste. Predgovor je započimao ovako.

-"Lakše je pokazati, kako dogme svršavaju, nego kako počimlju.

-"Mislite? - prekine Menard.

A Renan odmah ipsravi:

"Jednako je teško pokazati kako dogme svršavaju, kao i kako počimlju.

Još i danas postoji rukopis s ovim ispravkom.

Nije li jedan od razloga, radi kojih naš Gospodin osuđuje duh svijeta upravo to, što svijet odobrava dvojaki stav: nije glavno ono, što čovjek jest, nego ono, kakvim se pokazuje? Takav čovjek želi, da ga drugi drži za nešto, što on nikako nije. Nastoji, da oko sebe stvori dojam kreposti ili barem čestita života, a u drugu ruku ne propušta nikoje taktike, nijednog kompromisa, nikakva sredstva, samo da uspije". Učitelj je ožigosao farizeje besmrtnom ocjenom: pobijeljeni grobovi!

To ne znači, da čovjek ne smije biti spretan. On to može biti uostalom i jednostavno, ili bolje reći: najbolja spretnost jest jednostavnost. Čim se počne sumnjati, da je nešto taktika, diplomatski postupak, spletka, "dajem ovo, da bi dobio ono; kažem ovo, da ti meni priznaš ono", čovjek postaje instinktivno nepovjerljiv. Kako naprotiv očarava ona jasnoća sv.Pavla: "Jer je naša slava ovo" pisao je apostol Korinćanima, "ovo svjedočanstvo savjesti naše, da smo u svetosti i iskrenosti pred Bogom, a ne u mudrosti tjelesnoj, nego u milosti Božjoj živjeli u svijetu, a osobito među vama. Jer vam drugo ne pišemo, nego što čitate i razumijevate".64/

Osoba, koje su se u vrijeme parlamentarne borbe proti redovničkim kongregacijama, najviše bojali protivnici u Francuskoj je M.Grousseau, malen čovjek neznatna rasta, vrlo mršav, no koji se odlikovao savršenom ispravnošću, jednostavnim vladanjem, prozirnom savješću, što mu je davalo neobičnu moralnu veličinu. Nije tu bilo nikakva tribunstva. Dokazivanje mu je bilo bez ikakve izvještačenosti. Kad je on govorio u ondašnjoj skupštini, čovjek bi rekao, da je trak svijetla ušao kroz kapke u mračnu prostoriju, zraka je dolazila ravno od sunca i obasjavala duhove. On bi bio osvojio srca, da ih nije trostruki brončani obruč naprijed sapeo i učinio neprobojnima. Mogli su mu predloge odbiti, ali mu nisu mogli uskratiti priznanja i divljenja.

No budemo li ovako pošteno radili, zar ne bismo bili u opasnosti, da upadnemo u zamke običnih podvala i licemjernog prerušivanja? I kad nas je Gospodin poslao kao ovce među vukove, nije li nam preporučio: "Budite bezazleni kao golubovi", ali također: "Budite lukavi kao zmije".

Rekli smo: i pored toga, što će najviša razboritost biti ponajčešće bezazlenost bez maski, nije zabranjeno, da budemo oprezni, da znamo s kim imamo posla, i koje namjere ima bližnji. Ali ono, što jednostavnost izbjegava, to je prethodno osuđivanje tuđeg postupka, sumnjičavo i zlonamjerno tumačenje nakana. A priori izbjegavati sumnju preporučuje s pravom sv.Toma Akvinski: "Bolje je, da se čovjek prevari, a da nikome ne učini nepravde, nego da misli zlo o nekome, tko to stvarno ne zaslužuje".

VIII. Poglavlje

JEDNOSTAVNOST

TEŠKA KREPOST, POŽELJNA KREPOST.

U jednom modernom romanu pita neka djevojka svoga oca, uvaženog profesora filozofije:

-"Oče, da li ti je u životu tvoja filozofija čemu koristila?

-"Svakako, drago dijete, pribavila mi je položaj.

-"Samo to?

-"Kako...samo to? Nije li to dosta?

-"Hoću reći: da li ti je filozofija pomogla u teškim časovima života?

I izvrsni otac prizna, da nije. A za trenutak nastavi:
- "Treba postati kao maleno dijete..." - I sa smiješkom: "Za sveučilišnog profesora to nije lako.!"

Stavimo na stranu raspravu o filozofiji, barem onakvu, kako je mnogi shvaćaju i tumače. Ovdje se ne radi o tome.65/ Upamtimo samo zadnje riječi: "Treba postati malo dijete". Ne poričemo, da ovaj oblik jednostavnosti, koji se sastoji u odricanju oholosti duha, nije lak jednom sveučilišnom profesoru. Kakavgod joj smisao dali, jednostavnost nije laka nikomu.

Otac Faber, koji ju je nazvao u njezinom najshvatljivijem značenju: kršćanska iskrenost, dijeli je u tri sastavna dijela, a to su: istinitost prema samomu sebi, istinitost prema drugima, istinitost prema Bogu. On primjećuje: "Svaka je od ovih triju stvari rjeđa, negoli crni labud iz Australije".

I.

Jednostavnost nam je teška, osobito radi triju razloga:

x x x

Prvi je razlog, što smo po porijetlu dvojina. Drugi, što je svijet, u kojem se odvija naš život, izvještačen i zamršen. Treći, što duhovni odgoj često nema otvora i širine, te vodi prije k savijanju, nego izravnom i veselom razvoju.

Po prirodi smo sastavljeni od tijela i duše, od materije i duha. Jer smo rođeni od mješavine, stoji nas prema tome mnogo muke, da se izbavimo od mješavine. Lakše smo dvostruki, nego jednostavni. Pored uzvišenih sklonosti, nalazimo u sebi čisto zemaljskih težnja. Anđeo, da, u dobar čas! On je čisti duh! A mi? Mi smo duhovi uronjeni u nešto sasvim drugo, nego što je duh. Mogli bi se iz nas načiniti i anđeli. No opominju nas, da to nije zgodno činiti nepravilno i stalno. Uostalom, ako nas i nitko izvana ne opominje, nešto nas u nama upozorava, da "zvijer", ako govorimo kao Pascal, nije daleko. Ne mislimo "zvijer" u onom smislu, u kojem je tu riječ upotrebljavao Taine: divlji ili pohotni gorila, nego jednostavno mislimo na životinjsku požudu, sebične težnje, traženje sebe, što je sasvim protivno od težnja serafa i arkanđela.

Ali mi nismo samo "mješavina", mi smo i "poprište borbe". Ne samo da o toj dvojini "materiji i duhu" moramo voditi računa, nego nam se ovdje valja još više zadržati, radi činjenice, koja je tako dramatski upisana u našu moždinu: radi istočnog grijeha s njegovom okrutnom posljedicom, zlom požudom. Naša narav, koja je iz ruke Božje izašla tako lijepa, jer je bila uzdignuta u nadnarav i mimonarav, pobunila se proti Bogu. Drugim riječima, nije nam bilo namijenjeno, da ostanemo samo ljudi. Bog nam je dao, da sudjelujemo i u Njegovu vlastitom životu, a da se taj život uglavi u nas sa više umjetnosti, da bude prilagođen našem životu sa više gipkosti. On nas je izuzeo ne samo od smrti i patnje, nego i od borbe u nama između sila dobra i sila zla. Sudjelujući tako u uzvišenoj harmoniji, moći nazvane nižima, mašta i osjećaji, pokoravale su se lako višim moćima: zdravom razumu prosvjetljenom milošću. Tada je nadošla neposlušnost prema Bogu - a posljedica toga: Čovjek ne će više biti u svojoj nutrini svoj

gospodar. Mašta i osjećaji nastojat će zavladati razumom. I ta borba bit će gotovo stalna. Kada bi čovjek uspio da postane gospodarom svega, preostalo bi mu još: da postane i svoj gospodar. Tako je rekao Jacques Riviere: "Uvijek ću imati sama sebe".

Ima hladnijih, više sređenih, manje strastvenih priroda. U svakom slučaju Bog je prisutan sa svojom milošću. Ako nema posebnih darova možemo zamisliti, koliki će napor čovjek morati upotrijebiti, da uvijek živi u apsolutno ravnoj liniji, da ukloni nekoristan strah, na dobro da tumači vladanje bližnjega, da sve pouzdanje stavi u Boga, da ne sudi, da ne dopusti, da ga uznemire osobe ili događaji, da se zatvori u vječni Amen, što nije skučenost, nego oslobođenje: "Tako je; tako neka bude! Sve je dobro. Neka Gospodin bude hvaljen, sve drugo nije važno!"

x x x

Jednostavnost je u drugom redu teška zato, što je sve oko nas izvještačeno, zamršeno i konvencionalno.

U svojoj mladosti zadrži čovjek kroz duže ili kraće vrijeme - već prema okolini i prilikama - nešto od djetinje nevinosti. Malo po malo on se prilagodi životu okoline. Čuli smo, kako služavka odgovara: "Gospođa je izašla", i onda, kad smo bili sigurni, da je majka kod kuće. Čuli smo, kako su nakon kojeg pohoda kritizirali ovoga ili onu. A maločas prije - u razgovoru s tim osobama mama i tata su se rastapali kao šećer i med. Vidjeli smo u gimnaziji, kako drugovi varaju, nastoje prepisivati. Čuli ste, kako od vas traže značenje koje riječi u prijevodu ili rješenje nekog problema, a koji nisu sudjelovali u toj igri, proglasili su lošim drugovima. Na sveučilištu, da bi se mogli vratiti iz kina u zabranjene dane u ponoć ili u jedan sat ujutro, usijane bi glave potkupile pazikuću. Potajno su se dodavale knjige. Na predavanju, pretvarali su se, da prave bilješke, a stvarno su crtali ili pisali pisma.

A to je između tisuća samo nekoliko primjera. Zar će se čovjek moći jednom u životu vladati drugačije nego u vrijeme izgrađivanja? Navike su stečene i napast je jača. Pa i onda, kad nema većih prestupaka, izgubljena je zauvijek savršena ispravnost, savršena prozirnost duše, poštenje i netaknuta čistoća jednostavnosti. Ima hvala Bogu izuzetaka.

I tamo čak gdje se ne radi o moralnom padu, koliko li se toga smjestilo, što se protivi jednostavnosti!

Sjetimo se snobizma mode, pretjeranosti, što ih izaziva, robovanja, što ga stvara, niveliranja, što ga proizvodi. Sjetimo se konvencionalnosti svjetskih priredbi, gdje je gotovo sve laž, parada, prašina u oči: izvještačeni ukras, izvještačene duše, izvještačeni razgovori. Poslušajte jedan akademski govor ili zdravicu. Da pobjegneš! Sipaju se pohvale, nitko ne vjeruje ni slova od onog, što je rečeno, ali valja biti žrtva običaja.

Ni jezik ponekih crkvenih ljudi nije uvijek pošteđen od ove rane konvencionalnosti. Kad bi uklonili iz mnogih svečanih govora, svadbenih pozdrava, govora na kongresima prizvuk nadutosti i nešto načitanosti, što bi često preostalo? Pređimo odmah na glavnu stvar! Okanite se tih zastarjelih i prekomjernih pohvala.

X, Y ili Z su se žrtvovali, ništa ljepše, ali štedite tamjan. Jesu li radili za Boga ili za svijet? Neka Bog bude njihova nagrada! Izostavite one svečane nadimke, nepotrebna rodoslovlja, nadute izraze. Ali ovu ili onu stvar treba reći! Sasvim dobro, no treba li je uranjati u tonu "svetog vazelina", kako bi to rekao Huysmans. Ne smijemo gubiti vremena; kuća gori. Treba biti jasan, ipak koliko se može, uvijek svijetao. Treba se već jednom osloboditi stila i žalosno "nestvarnog" tona, koji je i predugo trajao.66/

Svijet se obnavlja. Uočimo vječnu novost jednostavnosti. Ne treba zato ukinuti pametne običaje ili uljudnost (na nju se, nažalost, i odviše zaboravilo)! Treba jedino iskorijeniti svaku neprirodnost. Neka se svaki ispituje; daleko će doći.

Priznajmo: treba posebna duševna snaga, da se čovjek odupre svojoj okolini. Čak i oni, koji su se na početku kušali boriti, daju se utopiti prije ili kasnije, te se doskora nađu na istoj razini sa ostalim ljudima. Zato je mogao neki pisac napisati: "Većina ljudi sposobnih samostalno misliti, prelaze dosta brzo stadij, na kojem zaziru od kompromisa, te pristaju najprije preko volje, a doskora i od volje, da se prilagode zakonu svjetskih manira, koji je Steele definirao: "Sredstvo, da se izjednače mudri i ludi."67/

Prije rata nastojali su neki tu i tamo boriti se, da se jednostavnost donekle vrati u život. Htjeli su uzdrmati neprirodne zahtjeve za raskošju, za udobnošću, i lažnim užicima, pa su propovijedali vraćanje k radostima svježa zraka, prirode i zdrava života. Skautizam je u tom pogledu mnogo učinio. Izvrstan način, da se sa smislom za mrtvenje i odricanje od ugodnosti opet usvoji duh jednostavna života. Druga društva težila su drugim sredstvima istom cilju. Treba im zato čestitati.

Zatim je došla velika katastrofa: rasulo vojski, evakuacije, napad topništva, bombardiranja, život u zatvoru, logoru ili na prisilnom radu, ograničenja, borbe među braćom. Svatko je bio prisiljen da stegne svoje potrebe, da pojednostavi svoj život. Događaji su se nametnuli i najbuntovnijim voljama. "Nesreća je najbolje sredstvo, da se sve vrati k jednostavnosti".68/ Zaista, i još k tome nesreća tolikih razmjera! Neka nam barem ostavi ljubav k jednostavnosti.

x x x

Postoji i treći razlog, koji tumači zašto je jednostavnost relativno rijetka. Taj razlog vrijedi osobito za neke vrste pobožnih zajednica.

Djela apostolska nam govore, da su prvi kršćani služili Bogu cum exultatione et simplicitate cordis, s radošću i priprosta srca"69/ Oni su našli Boga. Posjedovali su pravi način istinitoga života. Beskrajna nadnaravna bogatstva otvarala su se pred njima, nenaknadiva poputbina usred patnja naše zemne doline. Sve im bijaše nebo: ovdje dolje nebo milosti, tamo gore nebo slave, jer je svaki trenutak pripadao tri puta svetom Bogu. Ljubav je vladala među svima. Govorilo se: "Gledajte, kako se ljube!" Oni su se uzajamno poticali na čistoću, koju je tražilo njihovo krštenje, na strpljivost, kad su se izlagali muče-

ništvu, a kad je trebalo dati svoju krv za vjeru, "ibant gaudentes", išli su veselo. Nikada oni ne bi ni pomislili, da službu Bogu shvate kao nešto teško, kao teret višestrukih vježbi. Oni su išli ravno k Bogu, ravno k svojoj braći, ravno k rimskom prokuratoru, ravno prema nebu.

Oni su, nema sumnje, imali posebne milosti, što ih možemo nazvati "karizmama početaka". "Duh" je nadomještao sve, a u pogledu "slova" ne uvijek točno određenoga, niti istoga u svakoj zajednici činilo se što se bolje moglo. Kasnije, razumije se, crte su se odredile. Dogmi se nije dodalo ništa, ali je broj vjernih rastao i trebalo je prilagoditi duhovni život različitim dušama. Tamo, gdje je mnoštvo, nužno pada nivo, koji je moguć za odabrane. Kada množina raste, kakvoća je u opasnosti da opane. Mnogi su među vjernima postali osrednji. Mnogi su se zadovoljili usporenim kršćanstvom. Neke povrede Božanskoga zakona smatrane su tu i tamo kao nužni rezultat ljudske slabosti. Od tada su, razumljivo, poglavari morali više naglašavati grijeh, borbu proti grijeha, čuvanje osjetila. U početku žeđali su za boljom službom Bogu, oduševljenje je zahvatilo duše, manje ih je trebalo čuvati od kukavičluka, negoli dati pravu mjeru njihovu žaru. U razdoblju koje je došlo, trebalo je osobito poticati hrabrost, odrediti barem najnižu granicu, ispod koje se ne bi bilo moguće spustiti, a da se ne počini novi grijeh. Trebala je, pomislite, izričita odredba, da se od krštenih traži, da primaju barem jedamput godišnje svoga Spasitelja u Euharistiji!

Više se nije govorilo kršćanskom mnoštvu zato, što bi ono htjelo ostati revno, nego zato, što se je vrlo malo trudilo, da to bude. Težište se postavljalo na teme, koje plaše: spas, smrt, pakao, napast. Pozivalo se duše, da uđu u same sebe. Da bi usred buke svijeta mogle ustrajati, trebalo je sugerirati metode, umnožiti vejžbe i pobožnosti. Gorljive duše, kojima je manje trebala pouka, uzimale su za sebe ono, što je bilo rečeno mnoštvu. Neki su i loše razumjeli. Od ispita, koji je izvrsna stvar, kada se vrši mudro i u stanovitim granicama, mnogi su pali u prezjerano poniranje u same sebe. Tu i tamo počeli su harati skrupuli, triumf smiješne i jadne zamršenosti, o kojoj smo govorili. Mnogi su pače, inače veoma uravnoteženi i velikodušni, živjeli više u carstvu straha nego u vlasti ljubavi. Nastala je gotovo revolucija u svijetu dobrih duša, kada je sv.Terezija od Djeteta Isusa utvrdila duh širokog povjerenja, koji će ona zvati "svojim malim putem" i koji je trebao biti veliki triumfalni put svih Božjih Prijatelja.

Tim mi nikako ne propovijedamo lagano kršćanstvo, kojemu bi odsjekli Božanske zahtjeve. Radi se o tome, da se kršćanima dobre volje, dade ili vrati pravi duh Evanđelja, duh mira, predanja i svete radosti, koji oslabađa duše iz zamršene šikare suvišnih poteškoća.

Ako uostalom, hoćemo, da kršćanstvo bude svima ono, što uistinu jest, to jest nešto osobito divno i privlačivo; ako napose hoćemo, da mnoštvu puka, koji ne voli, što je vještačko i zamršeno, kršćanstvo bude kao Vijest s neba, koja osvaja duše, otpale od kršćanstva, nadasve je potrebno, da pokažemo jasan nacrt, arhitektonske crte, koje se visoko uspinju u nebesko plavetilo, a kojih ne smućuju dodane konstrukcije; potrebno je, da pokažemo katedralu veoma čista zvonika, koju ne kvare

nepotrebni ukrasi, koji pokazuju ukus jedne epohe, ili samovoljni dodaci umjetnika drugoga reda.

Ako se radi o nježnijim dušama, pazimo da ne zaborave u mnoštvo zamršenih tumačenja lijepu čistoću istinske duhovnosti. Msgr. de Segur je sigurno mislio na riječ sv.etoga Pavla: "Simplices filii Dei - Jednostavnost je oznaka djece Božje". (Fil.II), kad je napisao: "Ništa nije tako jednostavno kao (prava) pobožnost i unutarnji život. To je zato veoma jednostavno, jer je Božansko, i sveci su samo savršeno jednostavni sinovi Božji".

Budimo uvjereni: zrelu krepost ima onaj, koji je nadnaravno došao dotle, da pred Bogom, pred ljudima i pred samim sobom vrši najjednostavniju jednostavnost.

II.

Premda je jednostavnost teška krepost, to ipak ne smeta, da bude vrlo poželjna.

Za to nam u prvom redu jamči Sv.Pismo.

Zar da ne preporučimo prvi redak Knjige Mudrosti: "Tražite Ga u jednostavnosti srca; t.j. pošteno i iskreno. A prelistavajući Crkvenicu naići ćemo svaki čas na koju riječ o jednom ili drugom obliku jednostavnosti.

-"Nemoj biti licemjerac pred ljudima i pripazi na usne svoje!" (I.29.)

-"Jao srcima razdijeljenima, onima, koji su ostavili ravan put. (II.13 i 16 po Vulg.)

-"Ne drži sebe pravednim pred Gospodom i ne gradi se mudrim pred kraljem" (VII.5)

-"Sinko moj, ne upuštaj se u poslove svakojake. Ako se natisneš za nečim, ne ćeš to postići" (XI.,1o).

-"Govori, mladiću, ako moraš, i samo ako te upitaju dvaput. Ukratko reci, u malo riječi kaži mnogo! Budi kao jedan, koji zna, pa ipak šuti". (XXXII.7,8)

Priče imaju također misli, koje se više ili manje odnose na jednostavnost:

-"Bog rado govori jednostavnom, objavljuje se malenima",- a prema hebrejskom tekstu "otkriva im svoje tajne". (Priče III.32).

-"Staza je pravednika kao osvit" (IV.18).

-"Drži daleko od usta svojih laž.... Noge svoje stavi na ravnu stazu, svi putovi tvojih neka su tvrdo određeni. Ne svrći nadesno ili nalijevo!" (IV. 24-27).

-"Nedužnost vodi poštene sigurno, a nevjerne upropašćuje lažljivost njihova." (XI.3.)

-"Lažne usne mrske su Gospodu, tko govori istinu, mio mu je." (XII.22).

-"Pametan čovjek sakriva svoje znanje, a srce luđaka izvikuje ludost svoju." (XII.23).

-"Tko čuva usta svoja, čuva život svoj; tko razvaljuje usne svoje, propada....Lažno jurenje mrsko je pravedniku." (XIII. 3,5)

Ovo nekoliko rečenica može biti dosta. Novi zavjet ne zaostaje za starim. Nije li čitavo Evanđelje himna jednostavnosti? Ne slušamo li u Poslanicama, kako nam sv.Pavao preporuča, da milostinju dijelimo priprosta, jednostavna srca, (2.Kor VIII.) da služimo Bogu jednostavnim srcem (2.Kor XI,3), da vlast vršimo jednostavna srca (Rimlj XII.8), da slušamo jednostavnim srcem: Obedite ... in simplicitate cordis, sicut Christo; Obedite in simplicitate cordis timentes Deum.(Ef.VI.5; Kol III.22). Ne savjetuje li Filipljanima: "da budete besprijekorni i bezazleni, djeca Božja bez mane usred roda nevaljaloga i pokvarenoga, u kojemu svijetlite kao zvijezde u svijetu" (II.15.) I sv.Jakob preporuča, da se utječemo Bogu bez straha i okolišanja; u jednostavnosti srca i da nemamo dvostruku dušu. (I.6,7,8;IV.8).

x x x

Čisto ljudska mudrost moralista potvrdit će, ako treba, tekstove Objave.

Montaigne sasvim ispravno preporuča: "U školi općenja s ljudima često sam opazio, da su šutljivost i čednost vrlo ugodna svojstva u razgovoru".

Ne uguravati se, biti uvažen, ali ne tražiti da te uvažuju, biti zaslužan,ali ne isticati svojih zasluga, a još manje uvećavati ih. Biti od onih značajeva,koji su prijatelji onog, što je prirodno i istinito, bez ikakve nadutosti i umišljenosti, koji čovjeka ispunjaju radošću kad, uza svu tamum kojom se okružuju kao nekom aureolom diskrecije, otkrije na njima čar i bogatstvo, što ga imaju u sebi. To je "ona vrst ljudi, koji su", kako veli Joubert, "tako potrebni za ures svijeta i za čast ljudskoga roda, da će oni vijekovi, u kojima se nijedan narod ne će moći pohvaliti, da ih ima vrlo mnogo, biti vijekovi surovi i prosti".

Najveća milina u dodiru s ljudima zar ne dolazi odatle, od savršene ispravnosti, razborite čednosti, od ljubezne jednostavnosti.-

Austen Chamberlain pripovijeda,69/ kako je postigavši doktorat na cambridge-skom sveučilištu došao u Paris, da se usavrši u političkoj ekonomiji i diplomatskim znanostima. Pozvan je na neku večeru, kod koje je bio prisutan i jedan od profesora, čija je predavanja slušao, Anatole Leroy-Beaulieu. Kad mu je bio predstavljen, ohrabri se i reče: "Gospodine, čast mi je, da slušam vaša predavanja, i velika mi je povlastica i odlikovanje, što sam vam predstavljen". Kako li se iznenadi, kad ču sasvim jednostavan odgovor izvrsnog profesora, koji je u privatnom životu bio isto tako jednostavan, kao što je na katedri bio sjajan. "Onda mi je, gospodine, vrlo potrebna vaša dobrostiva uviđavnost". To ne bijaše izvještačena uljudnost, još manje gurava poniznost.

Evo nešto mnogo više nego što je svjedočanstvo moralista, pa i vrlo mudrih.

Kad bi se radilo bilo o proglašenju blaženom, bilo o proglašenju svetom naše Male sv.Terezije od Djeteta Isusa, papa Be-

nedikt XV. i papa Pijo XI. natjecali su se hvaleći jednostavnost ove karmelićanke iz Lisieux-a. Pijo XI. 18.V.1925. nije se ustručavao izjaviti, da primjer svetosti, što ga je dalo sasvim jednostavno dijete, svatko može i mora nasljedovati. Ne mora svatko stupiti u Karmel, ali treba, da u svoj vlastiti život utisne njezin duh pouzdanja, ljubavi, veledušne predanosti i vesele revnosti za male stvari, o čemu je već bilo govora. A Benedikt XV. u sličnom smislu govoreći o putu djetinjstva - pretpostavivši dakako, da pravo shvatimo - vidi u njemu "tajnu svetosti za s v e vjernike".

Što su mnogi loše sudili o putu djetinjstva i u njemu nalazili samo šećer i med, ili također dosta djetinjaste vještine, pokazuje, da su stvar loše shvatili. Naša mala - naša velika - sv.Terezija naučila je mnoge svojim primjerom i svojim poukama, što je to sveta sloboda Božje djece. Ona ostaje usred naših suvremenih zapletaja izvrstan i relativno dostiživ uzor najmuževnije i najprivlačivije jednostavnosti.

Z A K L J U Č A K

KAKO POSTIĆI JEDNOSTAVNOST?

Nije lak odgovor na ovo pitanje. Jednostavnost se, vele mnogi, ne može postići, ona je prirođena. Stručna su pravila bezuspješna.

Nema sumnje, jednostavnost pretpostavlja prirođene darove, neku naravnu sklonost. Tko nema tog prvog temelja, ne će je postići, uza sve metodične pokušaje i marljiva nastojanja. Stanovite se osobe, već po prirodi zamršene ne će nikad sasvim osloboditi manije zapletenosti. One mogu postati svete, ali jednostavnost ne će biti njihova glavna krepost. One nemaju ravnoteže duha, ravnoteže u rasuđivanju, mira u svladavanju dojmova, vlasti nad maštom, katkad nema ni zdravlja. Često su također imale krivo duhovno vodstvo, loše osvijetljenu orijentaciju u početku svoga duhovnog razvoja, pretjerano povjerenje u množinu nekih materijalnih sredstava za posvećenje ili za pobožnost.

Ne kažemo, da se takove duše ne trebaju truditi, da postanu jednostavne. Kažemo samo to, da one ovu krepost rijetko savršeno postignu. Mnogi putovi vode k Bogu. Nije svatko jednako sposoban za velik, dobro poravnan put, koji se ne vuče kao staza po razrovanu tlu, nego je lijet u proziran zrak, te se ne mora doticati neravna tla.

Ako se svatko i ne će moći dovinuti do ovako izvrsne jednostavnosti, kakvu u vrlo različitom i više manje savršenom uzoru nalazimo u sv.Tereziji od Djeteta Isusa, u Larigaudie-u, u Pasteau-u, u Mireille-i Dupouey, kojim bi se onda putem približili ovoj kreposti oni, koji je žele vršiti?

To možemo zaključiti iz svega, što smo već rekli. Bit će dosta malen pregled.

Bog na prvo mjesto, to je najbolji put, da jednoga dana uzmognu Bogu biti predana sva mjesta. To je stanje čiste jednostavnosti. "Mi se zato zaplićemo, jer hoćemo zadovoljiti dva gospodara".

U svemu se valja truditi, da vidimo samo Boga, da hoćemo samo Boga.

U molitvama treba da svodimo sve na Boga, neka nam je milo promatrati Njegovo Božansko Očinstvo. Težimo za tim, da naš ja iščezne iz naše pobožnosti. Pretpostavimo, da smo već dosta radili, da upoznamo same sebe, odsada treba nastojati da sebe zaboravimo.

Kako je ipak teško dobro se služiti riječima: nastojati da zaboravimo sebe, ne traži li i to neku razdvojenost? Razumijmo dobro: postoji razdvojenost, koja je suprotna jednostavnosti, jer mi i onda, kad ostavljamo sebe, opet tražimo sebe. A postoji i razdvojenost, kojom ispravljamo željeni cilj i težimo, da zatajimo sebe. Kad nam se na primjer u Evanđelju govori, kako je Gospodin u času, kad je htio izvršiti neki čin, podigao oči prema nebu, to ovdje nije bilo dvojstva u radu. To je nasuprot bilo novo ujedinjavanje, koje Učitelju sigurno nije za Njegovu osobu potrebno, nego nam je time htio dati jasan primjer.

U običnom vladanju nastojmo sve prosuđivati sa stanovišta Božjega. Natrag tijelo i krv i buna osjetila! Samo zdrav razum i sasvim čista vjera!

U saobraćaju s bližnjim nastojmo steći pogled tako dubok, da umijemo u bližnjemu otkriti Boga. Apostolat i dužnost ljubavi tako su samo produljenje veze s unutarnjim Gostom. Pred svima budimo ono, što jesmo u svetištu svoje duše. Pazimo na težnju za čašću, na težnju, da privučemo simpatije, da polučimo uspjeh za uspjehom. Neka ne zna ljevica, što čini desnica. A što se tiče gorljivosti, bolje jedinstvo nego mnogostrukost.

S obzirom na nas same, imajmo vrlo širok smisao za dužnost, ali ne tražimo pri tom, da sve uradimo izvrsno, jer to unosi neku grozničavost i nemir. Učinimo sve, što je do nas, a ostalo prepustimo Providnosti. Što nam se god dogodi, ostanimo dosljedni. L i n e a r e c t a. Ravnim putem vazda.

B I L J E Š K E

1) Martin de Gard pripovijeda, kako se je Paul Bourget zanimao za psihiatriju i pohađao bolnicu sv.Ane, te opazio jednoga dana nekog čovjeka svrstana među lake duševne bolesnike, kako ozbiljno sjedeći na stolčiću drži u ruci trsku s udicom. Bourget se približi: "Ulovite li ih mnogo?" - "Vi ste treći od jutros".

2) F.Trochu: Seint Francois de Sales II.416.

3) Vie, par Trochu II.522,523.

4) Kako su u znalačkim očima mnogi nazovi-filozofi uza svu svoju tričavu učenost "glupi", kad se u neznaju ili zloj namjeri usude tvrditi fantastične stvari, kao na pr.Voltaire, kad je ustvrdio, da su fosilne školjke pronađene na brdima onamo nabacali Isusovci, kako bi dokazali potop.

5) Konačno evo još jedna vrlo zgodna crta "jednostavnosti": Otac ili djed vojvode od Norfolka volio je ranom zorom šetati jašući. Jednog jutra naiđe nenadano na nekog seljaka na kraju neke svoje šume. "Dobro jutro Vaša milosti", pozdravi dobričina, dok mu je kaput slabo skrivao ukradena zeca. "A što vas dovodi tako rano?" Vojvoda odgovori smijući se da je došao potražiti si nešto teka za doručak. "A vi... što radite vi tako rano?" - "Ja, milorde, neka mi oprosti vaša milost!... Došao sam potražiti doručak za svoj tek!" -"Se non e vero...

6) Louis Deplanque: Saint Vincent de Paul sous l'emprise chretienne, Bloud et Gay, str. 266.

7) Goru: Manuel des ames interieures,fin. Drugi jedan Isusovac O.Nieremberg, u svojoj knjizi La Beaute de Dieu (Ed.abreges, Vroment,Bruxelles 19o2.str.61), veli isto tako: "Među Božjim vlastitostima nije samo vanjsko jedinstvo, nego posve stvarno jedinstvo-prava istovjetnost. Milosrdna dobrota i stroga pravda, neizmjernost i nedjeljivost,silno veličanstvo i blaga milina u Bogu je samo jedna te ista stvarnost. Moć nije različita od mudrosti, ni mudrost od pravde, ni pravda od dobrote, ni dobrota od providnosti, ni providnost od neizmjernosti. Kako će biti lijepo vidjeti sve savršenosti ujedinjene u jednostavnosti Njegova bića!"

8) Prema sv.Vinku Paulskom: Elevations prieres et pensees, de Gigord, 11o-114.

9) Sv.Pavao opisuje unaprijed završnu provedbu konačno pobjedničke jednostavnosti, kada na svršetku svijeta Krist pridruživši sebi sve udove, koje je u svojoj nepogrešivoj providnosti bio odlučio pridružiti, bude "sve u svima" i postigne "stas savršene dobi".

1o) Montee du Carmel, L.III.c.1.

11) 1.Kor.X.31.

12) Pismo od 14.V.1923.citirano kao i slijedeći izaci u "La Vie Spirituelle. jan.194o.st.5o i dalje.

13) Les 25 ans de la Vie Spirituelle 1919-1941. Ed.du Cerf.str. 226 i 232. Jezgru svoje duhovnosti dao nam je O.Bernadot u svojoj dobro poznatoj knjizi: De l' Eucharistite a la Trinite" (Od Euharistije k presv.Trojstvu). (Ovo je djelo preveo

na hrvatski umirovljeni školski ravnatelj Milan Lang, brat
pok.biskupa Langa. Izašlo je u Zagrebu 1923. Umro je blago
u Gospodu poslije teških muka od bolesti raka dne 6.VII.1953.)
/Op.prev./

14) Gaetan Bernoville: na pr.Vie du Pere Pernet. Grasset, str.
226.Crtica iznešena na str.240. služit će kao uvod u ono,što
dolazi na slijedećim stranama. Malo poslije osnutka Malih
sestara od Uznesenja pročitala je pred njim jedna redovnica
ovo načelo: "Bog je nepomičan. Njegov je život nepokolebiv,
i On posjeduje sebe u neizmjernom miru. Mi vidimo nebrojene
duše, više anđeoske nego ljudske, kako se odjeljuju od svega,
da mogu u taj mir ući i u njemu počinuti". Ne krijući svoga
udivljenja reče Otac: "O, kako je to lijepo! Krasna misao!
"Sestra pročita ime autora:bio je to On sam. On će na to:
"Kako? Ja sam to rekao? Nije moguće! Nije moguće!" Ni njego-
va zaboravnost ni iznenađenje ne pokolebaše njegove vedrine.

15) Vidi u Revue d'Ascetique et de Mystique (RAM) od srpnja 1924.
na stranicama gdje O.Joseph de Guibert tumači odakle dolazi,
da se sveci ne ogriješuju o istinu,kad se drže najgorim lju-
dima (Humilite et verite,str.217-233.)

16) Vie, par Fr.Trochu,II,697 i 7o3.

17) "Mala Terezija" bila je na pravom putu svoga zvanja. Zar nije
"velika Terezija", njezina majka, rekla: "Onoga dana, kad me
budete jednostavne, ja ću se vas odreći kao svojih kćeri".

18) To je objelodanjeno u Messager du Coeur de Jesus (glasnik Sr-
ca Isusova) od listopada 1926.Među sinovima sv.Franje Asiško-
ga koliko bi imena imali navesti:brata Leona na pr. ili Vili-
ma i Mirka, o kojima govore Fioretti, a koji nijesu bili sve-
ćenici. Ali ipak je njima jedan sv.Bonaventura dolazio pitati
razjašnjenja u teološkim pitanjima. Toliko se Božjeg svijetla
priopćuje jednostavnim dušama.

19) Drugom zgodom govorilo se o plivanju.
-A vi brate Alfonze, i vi znate plivati?
-Da - i na jednoj klupi, - drugi vele na zemlji - pokazivao
je,kako se pliva, krećući istodobno ruke i noge.

2o) U svecima O.Surina Lettres du P.Surin u bilo kojem izdanju
ovo je pismo prvo. Tako je glasovito, da je često posebno
objelodanjeno.

21) Dostojna nasljednica sv.Magdalene Sofije Barat Ana Erskine
Stuart,generalna glavarica redovnica Presv.Srca, ima u svo-
joj knjizi L' Education des jeunes filles catholiques krasno
mjesto o tom,kako treba sjediniti otmjenost i jednostavnost.
Str.246. (Perrin).

22) Histoire exacte de la vie exterieure et religieuse de sainte
Bernadette, par le P.Petitot (Desclee de Brower),str. 58,
13o,179.

23) Heb., X.9.-

24) Iv. IV.34.-

25) Citirano u La Vie, od G.Guittona. Vitte, 387.

26) To je zgodno protumačila udovica Petra Dupouey, koje smo pri-
mjer gore naveli. Ona piše nekoj prijateljici, koja je trajno
naginjala nemiru: "Mi moramo biti prema Bogu vrlo jednostavni,

ne smijemo Mu previše govoriti o svojoj bijedi...Koliko treba da plačemo, što smo Boga uvijedili, toliko moramo jednostavno (ona potcrtala), gotovo radosno podnositi same sebe... Ako smo jednostavni i praktični, naše nevolje (nehotične) mogu biti, jednim od temelja naše poniznosti i klanjanja Bogu, umjesto da uvijek ostanu izvorom uzdisaja i malodušnosti. Pogibelj nije toliko u tom, što smo bijedni, nego u tom, što svoju bijedu raščinjamo.. U II.knjizi NASLJEDUJ KRISTA ima izvrsno poglavlje (4) o "jednostavnosti i čistoći srca", koje nikad ne pročitam bez koristi, pa će možda i Vas umiriti". (Citirano na str.)

27) Construire, t.XIV, Vigile sous les armes, članak Danielou. str.122,126,130 i 134.

28) Objelodanjeno pod naslovom Etoiles au grand large, (Zvijezde na pučini) s uvodom O.Forestiera O.P., izdanje Seuil,Paris.

29) Takav mir pred onim svijetom sjeća nas O.Fabera. Uoči smrti molio je, da mu dadu sv.Pričest. Odbiše ga, jer da je previše slab. A on će na to: "No, onda mi dajte Pikvikove pustolovine!"

30) Vie par Ludovic Giraud,Marseille (Publiroc)str.51-52.

31) Mat.VI.22.

32) Tu naime postoji više stupnjeva. U Revue d'Ascetique et de Mystique 1,49, napisao je o tom O.L.de Grandmaison čitav članak: La forme faible de l'oraison de simplicite (Niži oblik jednostavne molitve.).

33) Le journal de Lucie Christine (Dnevnik Lucije Kristine) objelodanio ga O.Poulain, 2.izdanje Beauchesne 1912.str.159.

34) Fr.Trochu, Vie,II,668.

35) Zbirka "Les Saints" str. 23,Gabalda.

36) Zanimljiv članak 6.L.de Grandmaisona o tome neobičnom irskom vojničkom duhovniku u Rev.d'Asc.et de Mystique,avril 1921, 128-146.

37) Jean Bremond, Les Peres du Desert, u zbirci "Les Moralistes chretiens" (Gabalda),svez.II.str.460,485,528,530.

38) Louis Deplanque,op.jam.cit.str.226,267. Euvres completes de S.V.de P. Edition Coste, IX,81 i 606.

39) Koja su dakle ona dva sveta čovjeka,koji se sretoše,pa svaki hoće kleknuti pred drugim? Jedan od njih, okretniji, brže kleče, a drugi mu jednostavno reče: "Vi ste ponizniji, Ja sam poniženiji!"

40) Vidi J.Bremond: Les Peres du Desert, u zbirci Les Moralistes chretiens Gabalda,II.306,354,359. Katkada je duh mrtvljenja bio jači nego duh jednostavnosti. Neki dobar bolničar mjesto da uzme med, zamijeni posudu, pa uzme pokvareno ulje, određeno za svjetiljku i načini kolač bolesnu starcu. Nevoljnik opazi svoju pogrješku istom kod trećeg obroka, kad je gledajući, kako se starac muči, htio da ga ohrabri, pa je sam okušao tu odurnu hranu.

41) Nema ni simpatije našega Gospodina - sudeći barem po nutarnjoj riječi koju navodi P.de Foucauld (Ecrtis Spirituels, par R.Bazin str.110): "Neka misle, da si budala, to bolje...

Ali nemoj učiniti ništa, čime bi to zaslužio, ništa neobično, ništa čudno... Ja nisam učinio ništa, da bi me tako nazvali."

42) Citirano kod Auffray-a: Un saint traverse la France, Vitte, 188.- Jednostavnost je uz revnost bila krepost vrlo mila don Boscu. Jednog dana pohodio je bolesnu poglavaricu Malih šestara Uznesenja. Ona ga zamoli, da blagoslovi sve njezine sestre i da zamoli Boga, neka bi se udostojao još je uzdržati, kako bi mogla učvrstiti temelje svoje institucije.

"Da, odgovori Don Bosco, "molit ću da poživite kao Matuzalem, 969 godina."
Sirota majka uzdahne, a svetac prihvati:
-"Dobro, oduzmimo prvu brojku! A za uzvrat molite, da Don Bosco spasi svoju dušu.
-A vi da poživite toliko, koliko i ja.
-O, da ja poživim kao Matuzalem, prevrnuo bi čitav svijet. A da vi poživite 969 godina, kakva li napretka u vašoj družbi! Kad budemo u nebu i vi i ja, molio bih dragog Boga jedno malo udaljenije mjesto, jer bih sa svima svojim bučnim skitnicama smetao vašemu miru".

43) Sjetimo se riječi sv.Pavla: Radio sam više od sviju njih, ali ne ja nego milost Božja, koja je sa mnom...Milošću Božjom jesam što jesam... (I.Kor.XV.,10). On se uostalom na drugom mjestu bez skanjivanja naziva "nedonoščetom" i prema značenju grčke riječi najmanjim od malenih (Ef.III.8;Kor 15.8).

44) Već smo spomenuli Marijinu jednostavnost. To ćemo još dopuniti s nekoliko redaka iz "Cahiers de Sainte Johanne" od svibnja 1935. s potpisom S.Joffroy: "Presveta je Djevica bila uvijek istinita u svojim razgovorima i prijateljstvima. Što je imala reći, rekla je jednostavno. "Naš je govor često pun ironije, pritajenih misli, prikrivenih izreka, aluzija, vješte diplomacije i dvoličnosti. Kod Presv.Djevice ništa od svega toga. Ona je uvijek govorila pravo, bez pretvaranja. Nije tajila svojih misli ni svoje nježnosti. Ništa nije pridržavala od sebe, od istine...kao čista i živa voda tekla je putem od Boga određenim ravno naprijed tiho i bez straha, da bi se izgubila ili uprljala".

45) N Ed. de l'Abeille, 4, rue Mulet, Lyon, str.3o.

46) Pierre Gaudilliere, souvenirs recueillis par son pere. Arthaud, Grenoble, str.237.

47) Ludovico Giraud: Ed Publiroc, Marseille, str.45.

48) Histoire artistique des Ordres mendiants, Flammarion, str. 188.

49) Sv.Toma Akvinski je jasan. Svećenik ima dvostruku službu: Unum principalem, supra Corpus Christi verum; alterum secundarium, supra Corpus mysticum (Sum.Theol., Suppl.q.36, a 2, ad 1).

5o) Kad je Msgr. Theas u prosincu 1944. avionom pohodio Papu Pija XII. obvezao je Papa hrabrog Montraulenskog biskupa, da to opetuje u svim novinama. Documentation catholique od 24. XII. 1944. donosi ovaj glavni tekst.

51) II. IV. I.

52) Izvadak iz L'ornement des Noces Spirituelles, u Morceaux choisis de Rusbrock, par E.Hello (Perrin 33-38).

53) Job, I.1.

54) Marija-Antionette de Geuser,njezino je ime već spomenuto.

55) Konstitucije, Pravilo 17.

56) Vidi na pr. P.Lagrange, Saint Luc (Gabalda),str.34o.- Neki tumačitelji uspoređuju ovaj tekst s tekstom Pjesme nad pjesmama! 4,1),gdje Zaručnik opisujući i hvaleći ljepotu Zaručnice hvali najprije njezine oči, t.j. nakane,i gleda ih kao izvor svega što je u njoj dobro i savršeno: "Kako si lijepa, prijateljice moja, kako si lijepa! Oči su tvoje kao golubice....

57) Conferences Spirituelles: Les illusions, izdanje Bray 1862. str.156.

58) Entretien XII.

59) U kolikom je stupnju sv.Franjo Sal.uzor jednostavnosti,nitko to možda nije bolje izrazio od Don Marmiona 1918.u predavanju redovnicama Pohođenja iz Meaux-a,koje su se bile sklonile u Saint-Gerard blizu Maredsous-a u Belgiji:
"Kakav je duh vašeg svetog Osnivača?Radi njegove jednostavnosti nije ga lako analizirati.To je isto,kao kad bi netko pitao:Kakva je narav Božja?Kad se čovjek nalazi u molitvi blizu Boga i kad se stavi u prisutnost beskrajne savršenosti,sav je pun te savršenosti,a da i ne shvaća točno,što je ona u stvari.I kad bi čovjek poslije molitve htio tu savršenost analizirati, bio bi zatečen, ne bi znao što da kaže,jer je bio u dodiru s beskrajnom jednostavnošću,koja se ne može točno opisati.Eto vidite,nešto slično otkrivamo i u duhu našeg blaženog Oca,zato što je bio veoma jednostavan".(Melanges Marmion, Desc.,de Br.1938,str.69.-

6o) Conferences Spirituelles:Les illusions.str.184.

61) Vie et Vertus chretiennes,t.III.l'Abandon,§ III.početak.- Ako treba još koji autoritet,spomenut ćemo sv.Vinka Paulskog, čiji iskaz donosi ukratko Mons.Calvet u svom svesku: La litterature religieuse de Francois de Sales a Fenelom (Gigord,str. 121),ovako: "Zdrav razum bit će velik branitelj ljubavi. (Zahvaljujući njemu,odstranit ćemo)opasnost,ono nemirno mudrovanje,koje nas goni da pretresamo svoje dužnosti,da tjeramo mak na konac, da se neprestano svraćamo na svoje čine i nakane. Sve je to đavlova vještina:"Idimo k Bogu prostodušno, iskreno,jednostavno".

62) U 4.poglavlju sv.Ivana u 31.retku,Otac je imenovan 23 puta. A što nam kazuje sv.Matej?" Kada budete molili,reći ćete: "Oče naš". Tekstovi su bezbrojni,a vidik neosporan.

63) Sjetimo se radije Abrahamove molitve za pravednike Sodome i Gomore:"Gospodine,nije moguće,da bi Ti to učinio, da bi istrijebio nevinoga s bezbožnikom. To nije Tebe dostojno. Ti ne možeš tako učiniti" (Gen XVIII,23-33). Job i neki proroci poslije njega ne prezaju pred sličnim familijarnim primjedbama,i Svevišnji popušta njihovoj silovitoj jednostavnosti.

64) II. Kor. I,12-13.-

VI.

65) Škola jednostavnosti je u prvom redu objava, koju je donijelo Evanđelje. Već i filozofija, ako je doista nauka života (a ne povijest sistema), može čovjeku čudnovato pomoći, da postane jednostavan.

66) U malo drugom smislu, no koji ipak odgovara našoj temi, odgovorio je nadbiskup iz Toulouse, Mgr.Saliege svojom običajnom iskrenom dobroćudnošću na čestitku svoga klera za Novu godinu 1945.:"U prvom redu, mi ne znamo govoriti. Ljudi bi trebali poznavati naš jezik, da bi nas mogli razumjeti. Mi govorimo jezikom, koji je njima tuđe, koji se služi riječima, koje nijesu svagdanje. Jednom riječju: "crkveni govor danas više ne razumiju. Treba se toga otresti".

67) G.Gissing: <u>Ne en exil</u> Ed.du Siecle,str.244.

68) G.Thibon: <u>Retour au reel</u>, 179.

69) U svojim Memoarima: Au fil des annees, n.r.f.,str.12.

....

Sadržaj

IZDAO: Nadbiskupski Duhovni Stol u Zagrebu, Kaptol 31.
ODGOVORNI UREDNIK: Dr. Dragutin Hren, ravnatelj Nadbiskupske kancelarije, Zagrb Kaptol 31.